

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA FINANCÍ

Komparace studentských úvěrů v České republice, Velké Británii, Německu a Švédsku
Comparison of Student Loans in the Czech Republic, Great Britain, Germany and
Sweden

Student: Alena Sokolová
Vedoucí bakalářské práce: Ing. Josef Novotný

Ostrava 2012

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra financí

Zadání bakalářské práce

Student: **Alena Sokolová**
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202R010 Finance
Specializace: 00 Finance
Téma: Komparace studentských úvěrů v České republice, Velké Británii,
Německu a Švédsku
Comparison of Student Loans in the Czech Republic, Great Britain,
Germany and Sweden

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Charakteristika úvěrových produktů
 3. Komparace nabízených studentských úvěrů ve vybraných zemích
 4. Analýza vybraných studentských úvěrů
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

DVOŘÁK, Petr. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 3. vyd. Praha: Linde Praha, 2005. 681 s. ISBN 80-7201-515-X.
POLOUČEK, Stanislav a kol. *Bankovníctví*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. 716 s. ISBN 80-7179-462-7.
REVENDA, Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 4. vyd. Praha: Management Press, 2005. 627 s. ISBN 80-7261-132-1.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Josef Novotný**

Datum zadání: 25.11.2011
Datum odevzdání: 11.05.2012

Ing. Iveta Ratmanová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.“

V Ostravě

.....

podpis studenta

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala Ing. Josefu Novotnému za vedení, cenné rady a odbornou pomoc při vyhotovování mé bakalářské práce.

Obsah

1. Úvod.....	5
2. Charakteristika úvěrových produktů.....	7
2.1. Základní pojmy.....	7
2.2. Dělení úvěrů dle kritérií.....	10
2.3. Typy úvěrů.....	11
2.3.1. Komerční úvěry	12
2.3.2. Spotřební úvěry	14
2.3.3. Závazkové úvěry	15
2.3.4. Alternativní způsoby financování	16
3. Komparace nabízených studentských úvěrů ve vybraných zemích.....	19
3.1. Nabídka studentských úvěrů v České republice	19
3.1.1. Česká spořitelna	19
3.1.2. ČSOB	21
3.1.3. GE Money Bank	21
3.1.4. Komerční banka	21
3.1.5. Raiffeisenbank	22
3.1.6. UniCredit Bank	23
3.2. Nabídka studentských úvěrů ve Velké Británii	25
3.2.1. HSBC	26
3.2.2. Barclays.....	26
3.2.3. Royal Bank of Scotland (RBS)	28
3.3. Nabídka studentských úvěrů v Německu	29
3.3.1. Deutsche Bank	30
3.3.2. Commerzbank	31
3.3.3. Landesbank Baden-Württemberg (LBBW)	32
3.4. Nabídka studentských úvěrů ve Švédsku	33

3.4.1.	Enskilda Bank (SEB)	34
3.4.2.	Swedbank	35
3.4.3.	Nordea	36
4.	Analýza vybraných studentských úvěrů	37
4.1.	Teorie parity kupní síly	37
4.1.1.	Přepočet dvou měn na stejný základ pomocí ukazatele <i>HICP</i>	39
4.1.2.	Přepočet dvou měn na stejný základ pomocí Big Mac Indexu	42
4.2.	Komparace vybraných studentských úvěrů	44
5.	Závěr	55
	Seznam použité literatury	57
	Seznam zkratk	60
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
	Seznam příloh	

1. Úvod

Zavedení školného na veřejných školách je velkým milníkem ve školství každé země. U nás má k tomuto dojít, dle ředitele odboru vysokých škol Jiřího Nantla, již v roce 2014. V rámci tohoto zavedení se bude muset mnoho studentů kvůli financování výdajů spojených s nástupem na vyšší či vysokou školu, zadlužit. Studenti, kteří si nemohou dovolit financovat studium z vlastních zdrojů, mají několik možností, jak tuto absenci finančních prostředků vyřešit.¹

Jedním z prostředků, jak profinancovat studium na střední, vyšší odborné, nebo vysoké škole je kontokorent, neboli povolený debet, který dovoluje majiteli účtu čerpat peněžní prostředky na jeho účtu až do povoleného debetu. Tento debet pak musí dlužník do stanovené doby uhradit. Dalším prostředkem k pokrytí školních výloh je kreditní karta pro studenty. Kreditní karta pro studenty je založena na podobném principu jako kontokorent, až na rozdíl, že dlužník nepřecherává vlastní účet, ale „vypůjčuje“ si peněžní prostředky z kreditní karty. Stejně jako u povoleného debetu, i kreditní karty musí být ve stanovenou dobu zcela uhrazeny. Třetí a poslední možností úhrady nákladů spojených se studiem je zažádání o studentský úvěr. Tato možnost je hlavně v zahraničních zemích, kde je zavedeno školné, velmi populární.

Studentský úvěr poskytovaný v zahraničí se nemusí vztahovat jen a pouze na úhradu školného, ale také na úhradu osobních výdajů. Studentský úvěr na úhradu osobních výdajů je obdobou neúčelových studentských půjček poskytovaných v České republice. V každé zemi jsou rozdílné nároky na posouzení žádosti o studentský úvěr. Některé země mají velmi nízkou roční úrokovou sazbu, kterou tyto úvěry zhodnocují, některé země ji mají vyšší. Velikost roční úrokové míry, požadavek na zajištění úvěru, splácení samotné půjčky, nebo možný odklad splátek po dobu studia závisí zejména na struktuře školského systému dané země.

U zemí, které mají zavedené školné je typické, že jimi poskytnuté studentské úvěry jsou úročeny nižší roční úrokovou mírou, většinou banky ani nepožadují zajištění úvěru. Splácení půjčky bývá většinou odloženo až do dostudování dlužníka, nebo se po dobu studia splácí pouze úroky z úvěru. Vzhledem k tomu, že zavedení školného v České republice se nyní stává čím dál, tím víc aktuálním, bude tato práce zaměřená na komparaci studentských úvěrů právě v České republice, která prozatím ještě zavedené školné nemá, se studentskými úvěry poskytovanými ve Velké Británii, Německu a Švédsku, tedy v zemích, kde je školné zavedeno již několik let.

¹ Veškeré podrobnosti lze najít v Pracovním návrhu věcného záměru zákona o finanční pomoci studentům dostupného online z: http://isea-cz.org/Portals/0/VZZFPS_pracovni_navrh_11_08_31.pdf

Cílem této bakalářské práce je analýza vybraných studentských úvěrů ve vybraných zemích, jejich národní i mezinárodní komparace provedená pomocí *zákona jedné ceny*, metody *parity kupní síly* prostřednictvím *ukazatele HICP*, doplněná o srovnání pomocí popularizovaného *Big Mac Indexu*.

Práce je rozdělena do pěti kapitol, přičemž první kapitolou je úvod a poslední kapitolou je závěr. Druhá kapitola se zabývá obecnou charakteristikou úvěrových produktů a osvětlením základních pojmů, jako: co je to úvěr, úrok, úroková sazba, úvěrové riziko, apod.

Třetí kapitola práce je věnována vlastní komparaci vybraných studentských úvěrů poskytovaných jednotlivými bankami s upřesněním, za jakých podmínek banka úvěr poskytuje, do jaké výše, apod. Jednotlivými bankami jsou zde myšleny vybrané banky poskytující úvěrové produkty studentům v České republice, Velké Británii, Německu a Švédsku.

Čtvrtá kapitola analyzuje vybrané studentské úvěry a porovnává je mezi sebou dle požadavků modelového studenta, pro kterého je poté dle příslušné metodiky, kterou je přepočet prostřednictvím zákona jedné ceny, srovnání pomocí HICP ukazatele a porovnání pomocí Big Mac Indexu, vybrán jeden nejvhodnější studentský úvěr odpovídající jeho kritériím.

2. Charakteristika úvěrových produktů

Úvěrové produkty patří mezi bankovní produkty, sdílejí tedy i určité základní rysy, kterými jsou nemateriální charakter, dualismus a vzájemná propojenost a podmíněnost. Nemateriální charakter produktů vyjadřuje jejich neskladovatelnost, se kterou je spojena nemožnost bank předzásobení se produkty, stejně jako nemožnost bank chránit bankovní produkty patenty a v neposlední řadě samotná abstrakce produktů. Otázka dualismu je typická pro většinu peněžních činností. Jedná se o skloubení věcné a hodnotové stránky produktu. V případě úvěrů jde tedy o sloučení hodnotové stránky, jež je dána například finančním objemem úvěrů a věcné stránky, která představuje například počet úvěrových případů. Vzájemná propojenost a podmíněnost odráží fakt, že některé produkty nemohou existovat jeden bez druhého (poskytnutí studentského úvěru bez toho, že by student vlastnil studentský účet u příslušné banky) stejně jako trendy bank tvořící speciální balíčky pro klienty kombinující různé produkty banky.

U komerčních bank představují úrokové platby z úvěrů základní zdroj příjmů. Výše úrokových sazeb se přitom odvíjí jak podle stupně likvidity úvěru, délky splatnosti úvěru, rizika s úvěrem spojeným tak i s vlastní bonitou klienta. Regulační opatření vydávané centrální bankou zaměřené na komerční banky z tohoto důvodu vyžadují nejen povinnou diversifikaci portfolia úvěrů, dodržování maximálního možného objemu poskytovaných úvěrů ale i odpovídající způsob jejich zajištění.

2.1. Základní pojmy

Úvěr je zjednodušeně půjčení peněz za úrok. Konkrétněji je to dvou, případně vícestranný akt, kde na jedné straně vystupuje dlužník, který má o úvěr zájem a na druhé straně figuruje věřitel, který je ochotný úvěr na určitou dobu poskytnout, ovšem za přiměřenou úplatu, která představuje úrok. Jinak by se dalo říci, že úvěr je finanční služba, která přerozděluje peněžní prostředky od těch, kteří je momentálně mají k dispozici k těm, kteří je nevlastní, ale kteří jsou za jejich zapůjčení ochotni zaplatit.

Úvěry se mohou dělit podle celé řady kritérií, z nichž ta nejvíce rozšířená dělení jsou uvedena v podkapitole 2.2.

Úrok představuje částku, kterou je dlužník povinen zaplatit věřiteli za poskytnutí sjednaného objemu peněžních prostředků na předem stanovenou dobu. Úrok lze chápat i jako *úplatu*, za poskytnutí peněžních prostředků, na kterou má věřitel nárok a jejíž výše odráží likviditu úvěru, bonitu dlužníka, druh úvěru, rizikovost úvěru apod.

Úroková sazba vyjadřuje cenu za zapůjčení peněžních prostředků. Obvykle bývá stanovena v procentech na roční bázi (p.a.)², přičemž je možnost jejího vyjádření i jako sazbu půlroční (p.s.)³, sazbu čtvrtletní (p.q.)⁴, sazbu měsíční (p.m.)⁵, popřípadě sazbu týdenní (p.sept.)⁶. Vzniká jako výsledek vzájemné interakce mezi nabídkou a poptávkou na trhu.

Úvěrové riziko (credit risk) vyjadřuje riziko, že dlužník, ať už fyzická osoba či právnická osoba, nebude schopen dostát svým závazkům vyplývajícím z uzavření úvěrového obchodu. Minimalizaci úvěrového rizika dosáhneme třemi zásadami. Zásadou nejmenšího rizika, u které se banka snaží eliminovat riziko zkoumáním klienta z hlediska důvěryhodnosti a spolehlivosti. Zásadou diversifikace rizika, ze které vyplývá povinnost bank poskytnout větší množství úvěrů do různých oborů, což je vyžadováno regulatorním opatřením centrální banky. A zásadou zajištění úvěru, která požaduje, aby byl každý větší bankovní úvěr zajištěn věcně, nebo osobně.

Pod **způsoby zajištění úvěrů** chápeme veškerá opatření, která jsou prováděna nejenom samotnou bankou, ale i regulujícím orgánem a mají sloužit k minimalizaci rizika, které je spojeno s poskytováním úvěrů. Druhy takových to opatření jsou *globální opatření*, která jsou stanovena Českou národní bankou a spadá sem úvěrová angažovanost a klasifikace úvěrových pohledávek; a *jednotlivá opatření*, která si stanovují jednotlivé komerční banky samy. Do jednotlivých opatření můžeme zahrnout například prověrku úvěrové způsobilosti dlužníka, limitování výše úvěrů, kontrolu úvěrového subjektu, zajištění úvěrů a další.

Zajištění úvěrů je nutné zejména u dlouholetých úvěrů, neboť zde existuje vyšší nejistota – vyšší úvěrové riziko.

Formami zajištění jsou například *osobní zajištění* (ručitelský závazek, spolu ručitelský závazek), *pomocí směnky* (směnečný eskontní úvěr), nebo *zajištění majetkem* (hypoteční úvěr).

Zajištění musí mít také určité náležitosti, mezi které patří soudní vymahatelnost, neboť banky vyžadují takové instrumenty, které jsou snadno soudně vymahatelné, majetek musí být také náležitě oceněn, a vstupuje sem i to, jak rychle se dá předmět zástavy přeměnit na

² Z latiny per annum – za rok.

³ Z latiny per semestrem – za půlrok.

⁴ Z latiny per quartalem – za kvartál (čtvrtletí).

⁵ Z latiny per mensem – za měsíc.

⁶ Z latiny per septimanam – za týden.

peněžní prostředky s co nejmenší ztrátou, tedy likvidita předmětu zástavy. Důležitá je i stabilita hodnoty, jelikož banky preferují stabilní instrumenty se stabilní cenou, a samotná kontrola dokumentů.

Úvěrové zajištění se člení dle povahy na *osobní* (ručení) a *věcné* (předání majetkových práv), dle svázanosti se zajišťovanou pohledávkou na *akcesorické* (těsně spojené s pohledávkou, při zániku pohledávky zaniká i akcesorické zajištění) a *abstraktní* zajištění (toto právo automaticky nezaniká se zánikem pohledávky, ale subjekt poskytující zajištění musí požádat o jeho vrácení. Patří sem bankovní záruka, cese pohledávek, zajišťovací převod práva apod.). Poslední dělení úvěrového zajištění je dle způsobu vzniku a to na *smluvní* (vzniklé na základě smlouvy mezi dlužníkem a věřitelem) a *vnucené* (na základě rozhodnutí soudu, nebo orgánů státní správy).

Na trhu existují dva **způsoby úročení**, ke kterým se užívají dva různé druhy úrokové sazby:

- *Fixní úroková sazba* je sazba neměnná po celou dobu fixace; používá se u krátkodobých úvěrů, popřípadě pro fixní období u dlouhodobých úvěrů.
- *Pohyblivá úroková sazba (variabilní)* je sazba bezprostředně vázaná na určitou úrokovou referenční sazbu, kterou je v České republice nejčastěji PRIBOR⁷. Další používanou referenční sazbou také bývá PRIBID⁸, LIBOR⁹, nebo EURIBOR¹⁰. Úroková sazba bývá ovlivněna následujícími faktory: právním prostředím, ekonomickými podmínkami a výši nákladů jednotlivé banky.

Způsoby splácení úvěrů jsou v zásadě čtyři:

- *najednou v době splatnosti* – přičemž dlužník splácí během doby, na kterou byl úvěr sjednán, jen úroky a až po stanovené době dlužnou částku. Úroky jsou splatné k určité periodě, kterou zpravidla bývají 3 měsíce, půl rok, popřípadě rok,
- *po výpovědní lhůtě* – při poskytnutí úvěru na předem neurčitou dobu. Je dána pouze výpovědní lhůta úvěru. Úroky jsou splatné obdobně jako u předchozího případu, tedy do uplynutí výpovědní doby, po které je poté úvěr nutno jednorázově splatit,

⁷ Prague InterBank Offered Rate – Pražská mezibankovní nabídková sazba.

⁸ Prague InterBank Bid Rate - Pražská mezibankovní poptávková sazba.

⁹ London InterBank Offered Rate – Londýnská mezibankovní nabídková sazba.

¹⁰ The Euro InterBank Offered Rate – Evropská mezibankovní nabídková sazba.

- v pravidelných splátkách – kdy je úvěr umořován pravidelnými splátkami (měsíčními, čtvrtletními, pololetními, nebo ročními). Anuita klesá, ale úmor je pořád stejný. Úroky jsou splatné spolu s úmorem,
- v pravidelných anuitách – placená částka se nemění, mění se pouze poměr úmoru a úroku, přičemž postupem času roste poměr úmoru a klesá poměr úroků.

Bonita klienta je jedním z faktorů, na kterém závisí poskytnutí úvěru klientovi. Bonita klienta je odrazem jeho *úvěrové způsobilosti*. V této kategorii se zkoumá klientova osobní důvěryhodnost, jeho právní poměry, hospodářská situace, ekonomická situace, počet vyživovaných dětí a celá řada dalších faktorů.

Náležitosti úvěrové smlouvy jsou obsahem smlouvy o úvěru. Podstatou smlouvy o úvěru je závazek banky, že na požádání dlužníka poskytne v jeho prospěch peněžní prostředky do určité částky a na druhé straně závazek klienta vrátit poskytnuté peněžní prostředky ve stanovenou dobu zpět i s úrokem. Náležitostmi úvěrové smlouvy jsou:

- určení smluvních stran,
- výše úvěru a měna, ve které je poskytován,
- lhůta čerpání úvěrů – jednorázové čerpání, nebo čerpání po částech úvěru v určitých intervalech,
- účel úvěrů (popřípadě zmínku, o tom, že jde o úvěr neúčelový),
- doba splatnosti a způsob splácení,
- výše a způsob stanovení úrokové sazby,
- zajištění úvěru.

2.2. Dělení úvěrů dle kritérií

Úvěry můžeme dělit dle několika kritérií. Dle splatnosti máme úvěry *krátkodobé*, které mají splatnost kratší než jeden rok, *střednědobé*, jejichž doba splatnosti se pohybuje od jednoho do čtyř let a nakonec *dlouhodobé úvěry*, které se poskytují na dobu delší než čtyři roky. Další dělení je například dle čerpání a to na *jednorázově čerpané úvěry* a na *úvěrové linky* založené na postupném půjčování peněžních prostředků až do úvěrového limitu.

Dalším základním dělením úvěrů je dělení podle subjektů, kterým jsou finanční prostředky poskytovány. V tomto případě rozlišujeme úvěry poskytované *občanům*, které mají ve většině případů charakter osobních, či účelových úvěrů; *podnikatelské úvěry*

nejčastěji sloužící k financování provozních a investičních potřeb firem a *mezibankovní úvěry* pro obce a města.

Nejčastější rozdělení úvěrů je však dle formy poskytnutí a splácení, a to na *zbožové úvěry*, jež se poskytují a splácí se jako zboží; *obchodní úvěry*, poskytované jako zboží a splácené v peněžní formě; *revolvingové úvěry*, kde je postupné splácení ovlivněno možností opětovného čerpání; *pronájem placený dopředu nebo předplatné*, poskytnuté v penězích a splácené ve zboží nebo službách; a *peněžní úvěry*, které představují skutečně poskytnuté peníze, i když nejčastěji v bezhotovostní podobě.

Druhým nejčastějším dělením, které je uvedeno v knize pana Revendy *Peněžní ekonomie a bankovníctví*¹¹, je rozdělení úvěrových produktů které jsou využívány k financování potřeb klientů do tří následujících skupin.

1. Peněžní úvěry

Peněžní úvěry představují skutečné půjčení peněžních prostředků hlavně v bezhotovostní formě, které musí klient vrátit v dohodnutou dobu spolu s úrokem. Peněžní úvěry tedy ovlivňují přímo likviditu banky a najdeme je v jejich rozvaze. Nejčastějšími peněžními úvěry jsou *podnikatelské úvěry* (jak účelově provozní, tak investiční), *kontokorentní*, *hypoteční*, *eskontní* a *spotřebitelské úvěry*.

2. Závazkové úvěry a záruky

Do této skupiny patří *akceptační* a *avalový úvěr*. V tomto případě tedy nejde přímo o půjčení peněžních prostředků, ale o zapůjčení dobrého jména banky. Banka se zaručí, že pokud klient v dané době nedostojí svým závazkům, udělá to za něj právě ona.

3. Alternativní formy financování

Alternativními formami financování se myslí především *factoring* a *forfaiting*, které klientům umožňují získání finančních prostředků za splnění určitým podmínkám.

Konkrétní charakteristiky úvěrů jsou rozebrány v následující podkapitole 2.3.

2.3. Typy úvěrů

Peněžní úvěry můžeme rozdělit na úvěry poskytované podnikatelských subjektů, které nazýváme *komerční úvěry* a úvěry poskytované domácnostem, tedy *spotřební úvěry*.

Pod komerční úvěry řadíme kontokorentní úvěr, eskontní úvěr, negociační úvěr, lombardní úvěr a sanační úvěry. Pod spotřební úvěry řadíme revolvingový úvěr, hypoteční

¹¹REVENDA, Zbyněk. Peněžní ekonomie a bankovníctví. 4. vyd. Management Press, 2005. 627 s. ISBN 80-7261-132-1.

úvěr a splátkové úvěry. Pod *závazkové úvěry* řadíme akceptační úvěr, avalový úvěr a bankovní záruky a mezi *alternativní formy financování* patří faktoring a forfaiting.

2.3.1. Komerční úvěry

Kontokorentní úvěr¹²

Kontokorent je jedna z nejvýznamnějších krátkodobých bankovních služeb, kterou lze sjednat k běžnému účtu. Umožňuje klientovi čerpat finanční prostředky z jeho běžného účtu do mínusu, dle předem sjednaných podmínek a do předem daného limitu. Při překročení tohoto limitu se uchylují banky k sankcionování. Dle obchodních podmínek musí klient do určité doby splatit vypůjčenou částku i s úrokem stanoveným ve smlouvě. Pokud tak učiní, může kontokorent znovu čerpat. V tomto případě se krátkodobý charakter kontokorentu může změnit na střednědobý. Obdobou kontokorentu je povolené přečerpání běžného účtu (povolený debet), nabízené některými bankovními domy namísto kontokorentu.

Banky nabízí kontokorent nejen podnikatelům, či osobám výdělečně činným, ale i studentům. Každý bankovní dům má své vlastní podmínky poskytování s odlišnými dobami splatnosti, přičemž roční úroková sazba se pohybuje v rozmezí 10% – 22% v závislosti na bonitě klienta. Sazba je tvořena úrokem a pohotovostní provizí.

Eskontní úvěr

Jedná se o krátkodobý úvěr, (protože banky zpravidla eskontují směnky se zbytkovou dobou splatnosti do jednoho roku), založený na tom, že banka odkoupí směnku ještě před dobou její splatnosti a strhne si za tuto zbytkovou dobu splatnosti úrok ve formě diskontu. Subjektu, od kterého směnku odkoupila, poskytne eskontní úvěr v hodnotě směnečné částky na dobu, která odpovídá zbytkové době splatnosti. Banka tímto spolu se směnkou získává veškerá práva vlastníka směnky spolu s jeho povinnostmi a stává se tak věřitelem. Eskontní úvěr končí v den splatnosti směnky a to úhradou sjednané částky hlavním dlužníkem.

$$\text{Zbytková doba splatnosti(ve dnech)} = \text{Doba splatnosti} - \text{doba eskontu} \quad (2.1)$$

$$\text{Diskont} = \frac{\text{směnečná částka} \cdot \text{zbytková doba splatnost} \cdot \text{diskontní sazba (v \% p.a.)}}{100 \cdot \text{počet dní v roce}} \quad (2.2)$$

¹² Finance.cz. *Co je to kontokorent* [online]. 2011, [cit. 2011-11-17].. Dostupné z WWW: <<http://www.finance.cz/uvvery-a-pujcky/informace/kontokorenty/co-je-kontokorent/>>.

Negociační úvěr

Tento typ úvěru se používá zejména v zahraničním obchodování. Představuje typ úvěru založený na tom, že dovozce předem zprostředkovává zahraničnímu dodavateli u banky eskont směnky vystavené dodavatelem na dovozce nebo banku, přičemž ji proplácí dodavatel nebo samotná banka. Ta banka, která odkupuje směnky, vystupuje jako negociační banka. Pro dovozce toto znamená vyšší garanci zaplacení pohledávek.

Lombardní úvěr

Představuje neúčelový druh úvěru se splatností do 5 let, který je zajišťován zástavou v převážné míře cennými papíry, dále movitými věcmi nebo právy. Zní na fixní částku s pevnou lhůtou splatnosti, přičemž je částka úvěru úročena úrokovou sazbou nezávisle na jejím využití dlužníkem.

Tento druh úvěru je hlavně využíván centrální bankou, která k němu používá své tři referenční sazby. *Diskontní sazba* je využívána pro poskytování úvěrů komerčním bankám. *Lombardní sazba* je užitá u komodit, které v čase neztrácí hodnotu. Těmito komoditami jsou v převážné míře drahé kovy. Poslední zmiňovanou sazbou je *reposazba* sloužící k nákupu a prodeji cenných papírů, čímž centrální banka reguluje peněžní prostředky v oběhu.

Lombardní úvěr se podobně jako hypoteční úvěr refinancovaný emitací hypotečních zástavních listů, poskytuje až do výše 70% hodnoty cenných papírů, movitých věcí, popřípadě práv.

Sanační úvěr

Dlouhodobé úvěry, které jsou účelově určeny pro posílení a obnovení hospodářské situace v podniku, tedy na jeho sanaci, se nazývají sanační úvěry. V případě, že banky po pečlivém přezkoumání perspektivy podniku přistoupí na poskytnutí sanačního úvěru, požadují vysoké garance od třetí osoby, většinou od státu.

Syndikovaný úvěr

Syndikované úvěry představují jeden z flexibilních zdrojů pro získávání krátkodobých i střednědobých finančních prostředků v rozmezí od 6 měsíců do 25 let. Objem zapůjčovaných peněžních prostředků se zpravidla pohybuje od 20 milionů USD do 30 miliard USD. Takto lze financovat široké spektrum potřeb dlužníků.

Používá se zpravidla variabilní úroková sazba. Kvůli obrovským částkám, které si klient může půjčit, se banky sdružují do tzv. syndikátů. Odtud pak byl převzat název úvěru.

2.3.2. Spotřební úvěry

Spotřební úvěr je poskytovaný fyzickým osobám ke krytí spotřebních výdajů na nepodnikatelském záměru. U nás je tento druh úvěru jeden z nejjednodušších a nejrychleji vyřízených. Do jeho určité výše se nepožaduje ručitelský závazek, přičemž tuto určitou hodnotu má každá banka stanovenou individuálně. Dle výše se také odvíjí roční procentní sazba nákladů (RPSN).

Od komerčních úvěrů se spotřební úvěry liší hlavně tím, že u spotřebních úvěrů z úvěrovaného objektu neplynou peněžní prostředky, ze kterých by se úvěr splácel. Klient obvykle úvěr splácí ze svých běžných příjmů. Průměrná výše spotřebních úvěrů také bývá nižší, než je tomu u komerčních úvěrů.

Z vysokého rizika, se kterým je poskytnutí spotřebitelského úvěru spojeno, vyplývá, že úroková sazba u tohoto typu úvěru bývá relativně vysoká. V zákoně o spotřebitelském úvěru jsou pro úročení spotřebitelských úvěrů stanovena přesná pravidla.

Spadají sem revolvingové úvěry, splátkové úvěry, hypoteční úvěry, apod.

Hypoteční úvěr

Hypoteční úvěry jsou dlouhodobé neúčelové úvěry. V praxi se z velké části používají na financování bytových potřeb. Charakteristickým rysem hypotečního úvěru je jeho způsob zajištění. Tento typ úvěru je zajištěn zástavním právem k nemovitosti, díky čemuž může klient dosáhnout na nízké úrokové sazby, neboť míra rizika u takto zajištěného úvěru je relativně malá. Sazba může být pevná nebo pohyblivá během celé doby splatnosti, nebo může být kombinací obou druhů. Pevná sazba je po tzv. fixační období, po jehož skončení se následně mění na sazbu pohyblivou, která trvá až do konce splatnosti úvěru.

Pokud nejsou pohledávky z hypotečních úvěrů kryty emitováním hypotečních zástavních listů, mohou hypoteční úvěry poskytovat veškeré banky i některé nebankovní instituce. V případě, že jsou pohledávky refinancovány vydáním hypotečních zástavních listů, musí hypoteční úvěry splňovat další zvláštní podmínky. Mezi tyto podmínky například patří to, že úvěr může být poskytnutý pouze do 70% hodnoty zastavené nemovitosti spolu s tím, že na nemovitosti nesmí spočívat zástavní právo třetí osoby.

Pokud úvěr není dle podmínek uvedených ve smlouvě splacen, bankovní dům přistoupí k zesplatnění pohledávky tím, že dá klientovi dva až tři měsíce na to, aby předmětnou nemovitost prodal a úvěr splatil jednorázově. Pokud tak neučiní, postoupí banka pohledávku jiné instituci, která toto učiní za klienta.

Revolvingový úvěr

Je dražší typ úvěru blížíci se podobností ke kontokorentu. Na rozdíl od kontokorentu je však revolvingový úvěr účelový. Díky tomu klient dosáhne na nižší úrokovou sazbu. Banka sjednává tento úvěr na běžný účet klienta a dovoluje mu účet přecherávat až do určitého mínusu. Pro klienta se do nákladů na pořízení revolvingového úvěru započítávají nejen úroky, ale také poplatky a provize, které si banka účtuje, přičemž pokud klient splatí úvěr do sjednané doby, může si o revolvingový úvěr požádat znovu. Předmětem financování tohoto úvěru bývají oběžná aktiva.

Leasing

Leasing je vlastně pronájem investičního zařízení, předmětů dlouhodobé spotřeby, nebo jiných předmětů sjednaných mezi pronajimatelem a nájemcem, přičemž leasingová smlouva se uzavírá většinou buď na dobu určitou, nebo neurčitou.

Leasing rozlišujeme na *operační* (vztah mezi výrobcem a nájemcem, kdy banky tento vztah podporují úvěrovým financováním leasingových smluv) a *finanční* (vztah výrobce a nájemce, přičemž je mezi oba aktéry vložena leasingová společnost. Banky se zúčastňují kapitálovou účastí na leasingových společnostech).

Investiční úvěr

Tento úvěr je užíván převážně pro financování velkých investic (budov, pořízení strojů, strojních zařízení apod.). Splatnost investičního úvěru je do 4 let (u střednědobých instrumentů) nebo do 10 let (u dlouhodobých instrumentů). Základní podmínkou poskytnutí úvěru je zhodnocení kvality a hlavně reálnosti záměru budoucího dlužníka.

2.3.3. Závazkové úvěry

Akceptační úvěr

Akceptační druh úvěrů patří mezi formy závazkových úvěrů. Je to krátkodobý úvěr znějící na pevnou částku, kterou představuje směnečná částka. Za poskytnutí tohoto typu úvěru si banka účtuje akceptační provizi.

Poskytnutí akceptačního úvěru spočívá v akceptování cizí směnky vystavené klientem tedy příjemcem akceptačního úvěru, nebo jím pověřenou osobou a to na banku, která se stává akceptační bankou a hlavním směnečným dlužníkem. V případě neuhrazení závazku ze strany klienta, je akceptační banka povinna v den splatnosti směnku zaplatit bez ohledu na to, zda již

klient v příslušné bance složil potřebné prostředky ke splacení směnky, jak je podmínkou akceptačního úvěru, nebo ne. V takovém to případě se úvěr akceptační mění na úvěr peněžní, který je klient, nyní již dlužník, povinen zaplatit.

Akceptační úvěr je často spojován s využitím obchodního úvěru. Směnka akceptovaná solidní bankou je mnohem jistější, než směnka vydaná kupujícím, jehož bonita je často obtížně zjištělná. Proto se směnky akceptované prvotřídními bankami stávají velmi kvalitním cenným papírem, se kterým se v zahraničí obchoduje na peněžním trhu.

Avalový úvěr

Avalový úvěr je často označován jako ručitelský úvěr, neboť tímto úvěrem se banka zaručí za některého ze směnečných dlužníků. Charakterem je avalový úvěr podobný akceptačnímu úvěru až na pár odlišností. V případě avalového úvěru banka uvaluje na směnku nikoli akcept, ale aval. Také si za poskytnutí avalového úvěru účtuje avalovou provizi a stejně jako u akceptačního úvěru, tak i u avalového úvěru ručí banka za zaplacení směnky a to nejpozději v den její splatnosti.

Bankovní záruka

V dnešní době jsou bankovní záruky jedním z nejdůležitějších závazkových druhů bankovních produktů, kterých se hojně využívá zejména v mezinárodním obchodování. Banka se zavazuje k zaplacení určité částky, dohodnuté v záruční smlouvě oprávněné osobě.

Existují dva druhy bankovních záruk a to *akcesorické* a *abstraktní*. U akcesorického ručení, je záruka spjata s konkrétním úvěrem. Až je úvěr splacen, končí akcesorický druh záruky. Na druhou stranu abstraktní forma záruky není spjata s konkrétním produktem, takže o její zrušení je nutno požádat.

2.3.4. Alternativní způsoby financování

Faktoring

Je založený na průběžném odkupování krátkodobých pohledávek dle sjednané smlouvy, které je zapříčiněno tím, že dodavatel poskytl nezajištěný dodavatelský úvěr.

Faktoring zprostředkovává faktoringová firma. Samotný faktoring může mít dvě podoby. *Bezregresní faktoring* – je pravý faktoring, který neumožňuje zpětnou regresi na dodavatele, pokud odběratel nezaplatí. *Regresní faktoring* umožňuje regresi na dodavatele, takže riziko nezaplacení pohledávky leží na bedrech právě dodavatelů.

Odkupované pohledávky musí splňovat několik náležitostí:

- doba splatnosti u takto odkupovaných pohledávek nesmí přesáhnout 180 dní,
- odkupovaná pohledávka musí vzniknout na základě poskytnutí nezajištěného dodavatelského úvěru,
- na pohledávce nesmí mít jiná práva třetí osoba,
- musí být možné postoupení (cese) pohledávek, atd.

Faktoring plní pro dodavatele tři základní funkce, přičemž dodavatel může využívat funkcí jednotlivě, nebo všechny najednou. Těmito funkcemi jsou: *garanční funkce* (u pravého faktoringu na sebe faktoringová firma přebírá závazek uhrazení pohledávky, jestliže tak odběratel neučiní), *úvěrová funkce* (faktoringová společnost proplácí sjednanou výši pohledávek již při jejich cesi) a *správa pohledávek pro dodavatele*.

Princip faktoringu: dodavatel podá žádost o faktoring a uzavře s faktoringovou společností smlouvu o faktoringu. Následně dodá odběrateli zboží a vystaví mu fakturu o dodání zboží. Faktoringová společnost provede cesi pohledávky a předfinancuje tak dodavatele. V případě, že odběratel neuhradí pohledávku, udělá toto za něj faktoringová firma a sama pak bude vymáhat platbu po odběrateli.

Faktoringová společnost si účtuje faktoringovou provizi, a pokud se jedná o faktoring s předfinancováním, tak si účtuje i úrok.

Forfaiting

Forfaiting funguje na podobném principu jako faktoring, jen v případě forfaitingu se jedná o odkup jednotlivých střednědobých a dlouhodobých pohledávek. Forfaiting je využíván zejména ve strojírenském odvětví.

Pohledávky jsou odkupovány forfaiterem na diskontní bázi. Znamená to, že forfaiter proplatí vývozci jednotlivou pohledávku v den odkupu pohledávky, přičemž si z hodnoty pohledávky srazí diskont, jehož velikost závisí na bonitě banky, jež pohledávku avalovala. Vývozce tedy dostává proplacené pohledávky a veškerá rizika včetně rizika nezaplacení pohledávky dovozcem přechází právě na forfaitera. Ten zároveň nemá pravomoc reverzně postihovat vývozce, pokud dovozce forfaiterovi nezaplatí.

Stejně jako u faktoringu, tak i u forfaitingu se mohou odkupovat pohledávky s určitými náležitostmi, mezi které spadá například:

- splatnost pohledávek by se měla pohybovat v rozmezí od 90 až 180 dní do 5 až 8 let,
- pohledávky musí být podložené nějakým abstraktním a lehce převoditelným instrumentem,

- pohledávky určené k odkupu musí být zajištěné, majoritně bývají avalem banky.

Forfaiting lze rozdělit do dvou fází. První fází je *kontrakční fáze*, založená na jednání mezi forfaiterem a vývozcem o možnosti uzavření smlouvy o forfaitingu. Druhá fáze, *realizační fáze*, začíná prodejem pohledávky určené k forfaitingu forfaiterovi a končí inkasem pohledávky na forfaiterově straně.

Forfaiter si kromě diskontu, který je nejdůležitějším nákladem forfaitingu a který si forfaiter strhne v den odkupu směnky od hodnoty směnky, účtuje také dvě provize. První provize *závazková*, je účtována za držení peněžních prostředků od doby sjednání smlouvy o forfaitingu do předání pohledávky. Druhou provizí je provize *zpracovatelská*, jejíž výše závisí na složitosti zpracování forfaitingu.

3. Komparace nabízených studentských úvěrů ve vybraných zemích

V této kapitole bude postupně představena nabídka studentských úvěrů, kontokorentních úvěrů a jiných úvěrových produktů určených pro financování školního a ostatních výloh spojených s vysokoškolským životem ve vybraných bankách v České republice, Velké Británii, Německu a Švédsku.

3.1. Nabídka studentských úvěrů v České republice

Bankovní systém České republiky je od roku 1990 *dvoustupňový* (složen z centrální banky, představující první stupeň, kterou je u nás Česká národní banka a z obchodních bank fungujících jako druhý stupeň), dále je to systém *otevřený* (česká ekonomika dovoluje vstup zahraničních investorů do bankovníctví), a *pobočkový* (existuje menší počet bank, a zároveň větší počet poboček bank). Do roku 2011 působilo na bankovním trhu celkem 44 bank a poboček zahraničních bank, přičemž celkový počet poboček bank nacházejících se na území České republiky byl 2 753.

V rámci zavedení školního v České republice, které má být zavedeno již v roce 2014, má dojít k vytvoření systému studentských půjček, které by měly financování studia usnadnit. Vzhledem k tomu, že v dosavadním systému studentské finanční pomoci úplně chybí státem garantované půjčky, které jsou například ve Velké Británii samozřejmostí, je vytvoření nového systému pomoci nutností. Na vysokých školách přitom nyní studuje okolo 390 000 studentů, což je oproti roku 2001 téměř dvojnásobek.

V následující podkapitole je vybráno šest největších bank České republiky, spolu s úvěrovými produkty pro studenty, které nabízejí.

3.1.1. Česká spořitelna

Česká spořitelna je akciová společnost s dlouhou historií, jejíž kořeny sahají až do roku 1825. Od roku 2000 je ČS členem skupiny Erste Group. Tato silná skupina má přes 17 milionů klientů ve více než osmi zemích převážně z Evropské unie, přičemž necelá třetina klientů je právě z České republiky¹³.

Česká spořitelna nabízí v rámci úvěrového financování pro studenty Kontokorent k Osobnímu účtu ČS Student¹⁴ určený pro studenty středních, vyšších odborných a vysokých škol. Je poskytován na dobu neurčitou a umožňuje majiteli účtu čerpat prostředky na účtu až

¹³Profil České spořitelny. Česká spořitelna [online]. [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: <http://www.csas.cz/banka/nav/o-nas/profil-ceske-sporitelny-d00014413>

¹⁴Kontokorent k Osobnímu účtu ČS Student. Česká spořitelna [online]. [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: <http://www.csas.cz/banka/nav/osobni-finance/kontokorent-k-osobnimu-uctu-cs-student/o-produktu-d00013379>

do smluvené výše úvěrového limitu, který činí pro studenty 1. ročníku vyšších odborných a vysokých škol až 10 000 Kč. Od 2. ročníku je možné čerpat celých 25 000 Kč. Sazba pro studenty obou ročníků činí 18,9 % p.a., přičemž musí být vypůjčené prostředky splaceny nejpozději do jednoho roku od prvního dne čerpání kontokorentu. Poté, co student vyrovná prostředky před uplynutím roční lhůty, je mu k dispozici opět celý úvěrový rámec. V případě neuhrazení kontokorentu do stanovené doby, je účtována klientovi nová úroková sazba¹⁵. Poskytnutí, správa a vedení kontokorentu je zcela zdarma, je zde možnost opakovaného čerpání, za splnění uvedených podmínek a vysokoškolský student si tedy takto může půjčit až 25 000 Kč bez prokazování účelu.¹⁶

Česká spořitelna dále nabízí Chytrou kartu ČS pro studenty¹⁷, která je určena studentům, kteří nakupují nejen přes internet a telefon, a při tomto nakupování získávají bonusové body. Na podobném principu je nabízena i Chytrá karta ČS pro Absolventy, určená všem Absolventům. Limity těchto karet jsou stanoveny na 25 000 Kč, přičemž student splácí dluh individuálně, nejméně však 5% z vypůjčené částky. Chytrá karta ČS musí být splacená nejméně do 3 let od doby prvního čerpání, přičemž u bezhotovostních plateb běží od prvního bezhotovostního placení bezúročné období v délce 45 dní.

V neposlední řadě najdeme v nabídce České spořitelny půjčku na studium na vysokých školách, která je určena výhradně fyzickým osobám starším 18 let s trvalým pobytem v České republice, pokud jsou současně studenty řádného denního studia na vysoké škole (státní, soukromé) v České republice či v zahraničí, nebo jsou studenty navazujícího magisterského, nebo interního doktorandského studia, popřípadě jsou studenty víceleté odborné školy (státní, soukromé) v České republice či v zahraničí, či jsou studenty kombinovaného (dálkového) studia a studia MBA.

Tato půjčka představuje hotovostní úvěr bez nutnosti prokazování účelu na čerpání peněžních prostředků v rozmezí 30 000 Kč až 300 000 Kč, s dobou splatnosti od 1 do 10 let a možností splácení snížené částky (jistiny) po dobu studia. Úvěr je úročen sazbou 8,9 % p.a. Součástí je bezplatné posouzení žádosti o úvěr a užití zvýhodněné úrokové sazby, která je pevná po celou dobu splatnosti úvěru. Navíc při poskytnutí úvěru do 100 000 Kč se vyžaduje zajištění pouze spoludlužnickým závazkem třetí osoby tj. bez ručitelského závazku či jiné formy zajištění a u studentů kombinovaného (dálkového) studia a studia MBA lze úvěr

¹⁵ REPO sazba České národní banky zvýšená o 7 % p.a.

¹⁶ Sporožirové účty. Česká spořitelna [online]. [cit. 2012-04-26]. Dostupné z: http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/STANDARD_CONTENT_OT01_007047.XML

¹⁷ Chytrá karta ČS pro studenty. Česká spořitelna [online]. [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: <http://www.csas.cz/banka/nav/osobni-finance/chytra-karta-cs-pro-studenty/o-produktu-d00014023>

poskytnout i bez spoludlužnického závazku třetí osoby. Nad 100 000 Kč je pak požadován ručitelský závazek.

Podmínky poskytnutí úvěru jsou standardní, a to předložení potvrzení o studiu a zřízení studentského účtu.

3.1.2. ČSOB

Společnost ČSOB byla založena státem roku 1964. V České republice působí jako univerzální banka, která byla roku 1999 privatizována. Od roku 2007 je jediným akcionářem ČSOB belgická KBC bank. ČSOB má přes tři miliony zákazníků a přes 7 700 zaměstnanců pracujících v 251 pobočkách.¹⁸

ČSOB specifické úvěry studentům neposkytuje. Jediná alternativa pro studenty starší 18 let, je možnost povoleného debetu k ČSOB Studentskému kontu Plus do výše 20 000 Kč, úročeného roční sníženou sazbou 13,9 %. Pro středoškoláky a studenty středních odborných učilišť je čerpání omezeno. Výše kontokorentu se pohybuje od 5 000 Kč do 20 000 Kč. Konečná částka povoleného přečerpání se určuje individuálně.¹⁹

3.1.3. GE Money Bank

GE Money bank patří k jedné z největších bank světa. V České republice patří také k univerzálním bankám. Orientuje se zejména malé a střední podniky.

GE Money Bank úvěry pro studenty ve své nabídce stejně jako ČSOB také nemá. V rámci účtu Genius Student je pouze možné zřídit si kontokorent Flexikredit s povoleným čerpáním od 2 000 Kč do 10 000 Kč. Kontokorent je úročen sazbou 17,9 % p.a.²⁰

3.1.4. Komerční banka

Komerční banka je členem mezinárodní skupiny Sociétés Générales působící ve střední a východní Evropě. Byla založena roku 1990 státem, a od roku 1992 působí jako akciová společnost. Komerční banka má v České republice necelé dva miliony klientů a 395 poboček.

V portfoliu Komerční lze nalézt Kontokorent ke Studentskému účtu G2, Kreditní kartu pro studenty s limitem 20 000 Kč, hotovostní úvěr Gaudeamus a úvěr na notebook.

Povolené přečerpání studentského konta, je možné získat v základním balíčku studentského účtu G2. Studenti prvního ročníku vyšší odborné a vysoké školy je mají

¹⁸ O společnosti ČSOB. ČSOB [online]. 2012, [cit. 2012-04-26]. Dostupné z: <http://www.csob.cz/cz/Csob/O-CSOB/Profil-CSOB/Stranky/default.aspx>

¹⁹ Povolené přečerpání k ČSOB Studentskému kontu Plus. ČSOB [online]. 2012, [cit. 2012-04-26]. Dostupné z: <http://www.csob.cz/cz/Lide/Pujcky-a-uvery/Stranky/Povoleneprecerpani-k-CSOB-Studentskemu-kontu-Plus.aspx>

²⁰ Kontokorent Flexikredit. GE Money ČESKÁ REPUBLIKA [online]. 2001 - 2012 [cit. 2012-04-27]. Dostupné z: <http://www.gemoney.cz/ge/cz/1/ucty/flexikredi>

nastaveno do limitu 10 000 Kč a od druhého ročníku je možné čerpat kontokorent do 20 000 Kč s úrokovou sazbou 12 % p.a. Studentům středních škol jsou maximální limity čerpání sníženy na 5000 Kč. Úvěr je nutné vyrovnat do 180 dnů ode dne prvního čerpání, s možností opakovaného využívání po splacení čerpaných prostředků před uplynutím stanovené lhůty.

Úvěr Gaudeamus může být účelový, nebo i neúčelový úvěr, který je určen pro studenty vyšších odborných a vysokých škol. Lze jej zřídit od 20 000 do 600 000 Kč. Je určen výhradně pro nepodnikatelské záměry. Student si může vybrat jednorázové, či postupné čerpání úvěru. V případě, že využije možnosti odložení splátek až na dobu po ukončení studia, může dosáhnout maximálně na úvěr do výše 150 000 Kč. Výjimkou v poskytování jsou plnoletí studenti středních škol, kteří si úvěr mohou zřídit na své rodiče, kteří tak budou hlavními žadateli.²¹

Pokud má student už během studia pravidelné příjmy, po jejich doložení nemusí v případě úvěru se splatností do 6 let shánět zajištění. Pokud tomu tak není, je zajištění povinné buď prostřednictvím ručení třetí osoby, zástavním právem ke vkladu u banky nebo vinkulací výplaty vkladů z účtu stavebního spoření Modré pyramidy ve prospěch Komerční banky. Úvěr je možné splácet 1 až 10 let a maximální délku je třeba dodržet i v případě, že se využije odkladu splátek. Na délce splatnosti a výši úvěru také závisí úroková sazba, jejíž minimální výše je 7,16 % p.a. U vyššího úvěru, popřípadě u úvěru s delší splatností je tato úroková sazba vyšší.

Za vyřízení a poskytnutí úvěru není účtován žádný poplatek, za vedení úvěrového účtu platí student 50 Kč měsíčně. Sjednání úvěru na notebook i úvěru Gaudeamus je podmíněno zřízením běžného účtu u Komerční banky. Úvěr může být i předčasně částečně nebo i úplně splacen a to bez sankcí.

3.1.5. Raiffeisenbank

Tuto banku najdeme na českém trhu již od roku 1993. Majoritním akcionářem je rakouská Raiffeisen Bank International AG. Raiffeisenbank má více než 120 poboček po celé zemi.

Raiffeisenbank ve své nabídce klasický úvěr pro studenty nemá, ale je možné využít produktu Účelová půjčka na studium k financování vysoké či jazykové školy, popřípadě k financování zahraničního studia. Půjčka se poskytuje od 50 000 Kč do jednoho milionu,

²¹Úvěr Gaudeamus. Komerční banka [online]. 2010 [cit. 2012-04-30]. Dostupné z: <http://www.kb.cz/cs/lide/mladez-a-studenti/uver-gaudeamus.shtml>

přičemž do 500 000 Kč banka nevyžaduje ručitele s tím, že nad tuto částku je nutné zajistit ručení fyzické nebo právnické osoby. Zajištěním je možné dosáhnout na lepší úrokovou sazbu, která je stanovována individuálně. Nutností při zřízení půjčky je doklad o příjmu, což je problém pro nevýdělečné studenty, za které musí zažádat o úvěr jeden z jejich rodičů. K půjčce automaticky získá žadatel i pojištění, které kryje riziko smrti a trvalých následků úrazu.

Jelikož se nejedná o produkt určený výhradně mladým studentům, není úvěr nijak poplatkově zvýhodněn. Za jeho poskytnutí se platí 1 % z čerpané částky, minimálně však 500 Kč a maximálně 5 000 Kč. Vedení účtu vyjde každý měsíc na 150 Kč. Splátky úvěru není možné nijak odkládat. U tohoto produktu je možnost splatit půjčku předčasně, což není zpoplatněno.²²

Ke Studentskému účtu je možné zřídit i kontokorent. Výše jeho limitu je odvozena od kreditních obrátů na účtu případně od doloženého výše příjmu. Maximální výše úvěru činí 150 000 Kč s úročením 19,9 % p.a.²³

3.1.6. UniCredit Bank

UniCredit bank vznikla integrací Živnostenské banky a HVB banky v roce 2007. Je to banka s významným postavením ve střední a východní Evropě.²⁴

UniCredit Bank má ve svém portfoliu kromě kontokorentu ke studentskému účtu i Studentskou půjčku.

Studentská půjčka je určena všem, kteří se účastní denního studia, pokud mají 18 až 30 let. Čerpání úvěru je omezeno částkou od 50 000 Kč do 150 tisíc Kč s možností odkladu splátek po celou dobu studia. Úvěr je úročen sazbou 9,69 % p.a. Za sjednání smlouvy banka neúčtuje studentům žádný poplatek, ale za správu a vedení účtu student měsíčně zaplatí 50 Kč. Banka také požaduje ručitelské prohlášení jedné osoby s preferencí rodičů žadatele. Ve výjimečných případech lze akceptovat i vklad u UniCredit Bank. Výhodou je možné předčasné splacení úvěru, a to bez sankčních poplatků.²⁵

²² Účelová půjčka na ostatní investice. Raiffeisen BANK [online]. 2008 - 2012 [cit. 2012-04-30]. Dostupné z: <http://www.kb.cz/cs/lide/mladez-a-studenti/uver-gaudeamus.shtml>

²³ Kontokorentní úvěr. Raiffeisen BANK [online]. 2008 - 2012 [cit. 2012-04-30]. Dostupné z: <http://www.rb.cz/osobni-finance/uverove-produkty/povolene-debety/kontokorentni-uver/>

²⁴ Skupina UniCredit. *UniCredit Bank* [online]. [cit. 2012-05-1]. Dostupné z: <http://www.unicreditbank.cz/cz/obcane/skupina-unicredit.html>

²⁵ Výhody studentské půjčky. UniCredit Bank [online]. [cit. 2012-04-30]. Dostupné z: <http://www.unicreditbank.cz/cz/obcane/uvery/studentska-pujcka.html>

V rámci Studentského konta je také možné požádat o zřízení kontokorentu až do výše 25 000 Kč s roční úrokovou sazbou 15 %. Úroková sazba je pohyblivá a vyhlášená na měsíční bázi.

Kolik banky půjčí studentům

V následujících tabulkách najdeme shrnutí základních faktů vybraných bank. V tabulce 3.1 je shrnuta nabídka úvěrů určených na financování studia na vyšší či vysoké škole společně s údaji o jejich maximální možné výšce, RPSN²⁶, maximální možné době splácení a s úlevami, které mohou banky studentům poskytnout.

Tab. 3.1: Přehled studentských úvěrů

Banka	Název produktu	MOÚ ²⁷ (Kč)	RPSN (%)	MDS ²⁸	Možné úlevy
Česká spořitelna	Hotovostní úvěr pro studenty VŠ	300 000	8,9	10 let	snížení výše splátek splácí se jen jistina
Raiffeisenbank	Účelová půjčka	1 000 000	od 8,83	10 let	nejsou
UniCredit Bank	Studentská půjčka	150 000	11,21	10 let	odklad splátek
Komerční banka	Gaudeamus	600 000	od 6,77	10 let	odklad splátek *
* Pokud se využije úvěr s odkladem splátek, půjčí KB studentovi maximálně 150 000 Kč.					

Zdroj: Vybrané banky

V tabulce 3.2 najdeme výčet bank v kontextu poskytování kontokorentů.

Tab. 3.2: Nabídka kontokorentů pro studenty

Banka	Název produktu	MČ ²⁹ (Kč)	Roční úrok (%)
Komerční banka	G2	20 000	12
UniCredit Bank	Studentské konto	25 000	15
ČSOB	Studentské konto +	20 000	17,9
Česká spořitelna	kontokorent	25 000	18,9
GE Money Bank	-	20 000	19,9
Raiffeisenbank	-	6 000	21,9

Zdroj: Vybrané banky

²⁶ Roční průměrná sazba nákladů.

²⁷ Maximální objem úvěru (Kč)

²⁸ Maximální doba splácení v letech

²⁹ Maximální částka k čerpání (Kč)

Tabulka 3.3 se zabývá nabídkou kreditních karet pro studenty, částkou, kterou mohou klienti čerpat a ročním úrokem.

Tab. 3.3: Nabídka kreditní karet pro studenty

Banka	Název produktu	MČ ⁴ (Kč)	Roční úrok (%)
Česká spořitelna	Chytrá karta	25 000	19,8
Komerční banka	Studentská kreditní karta	20 000	21,9
UniCredit Bank	Kreditní karta Visa AXA*	10 000	23,4

* Podmínkou je sjednání si důchodové pojištění AXA.

Zdroj: Vybrané banky

3.2. Nabídka studentských úvěrů ve Velké Británii

Vzhledem k tomu, že ve Velké Británii je zavedeno povinné školné na státních školách již od roku 1998, existují zde propracované systémy státních půjček. V Británii může každý student pocházející z některé ze zemí Evropské unie, získat státní úvěr na studium do plné výše školného. Školné bylo pro školní rok 2010/2011 nastaveno na 3 290 liber za rok (což činí v přepočtu 101 615 Kč). Přičemž počáteční paušální školné ve Velké Británii bylo nastaveno ve výši 1 175 liber (dnes 36 291 Kč).³⁰

Půjčky jsou spláceny až po ukončení vzdělání, a to ve výši 9 % mezního příjmu nad 15 000 GBP. Podmínkou je, že o úvěr je nutné žádat každý rok znovu. Kromě přímého úvěru na školné mohou studenti využít i úvěr na životní náklady, jako je ubytování, strava, doprava, apod.

Úroková sazba úvěrů pro studenty se odvíjí dle základní úrokové sazby navýšené o procento. Celkem tedy dosahuje výši 1,5 % p.a. Zatímco občané Velké Británie splácejí tento úvěr přímo z výplaty, studenti, kteří odtud nepocházejí, jsou nuceni po ukončení studia kontaktovat organizaci Students Loan Company³¹, která úvěry zajišťuje.

³⁰ Vysokoškolák v Anglii dostane kontokorent s nulovým úročením. IHNEED.cz [online]. 1996 - 2012 [cit. 2012-04-30]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/c1-46824010-vysokoskolak-v-anglii-dostane-kontokorent-s-nulovym-urocenim>

³¹ Pokud student začal studovat v zahraničí po roce 1998, splácí půjčku ze svého příjmu, pokud studoval ještě před tímto rokem, řídí se splácení jinými pravidly. Splácet půjčku se začíná 6. dubna po skončení studia. Pokud je bývalý student zaměstnán v pracovně právním poměru, strhává určitou část z půjčky zaměstnavatel dlužníka a to ze mzdy zaměstnance překračující hranici 15 000 liber. Toto je systém PAYE – pay as you earn. Pokud je dlužník samostatně výdělečně činný, stará se o výpočet splátek i o jejich splácení sám – systém Self Assessment.

Kromě výše zmíněného úvěru mohou studenti v Británii požádat o bezplatný kontokorent s nulovým úročením ve výši 2 500 liber (v přepočtu asi 77 215 Kč), poskytovaný k běžnému účtu.³²

3.2.1. HSBC

HSBC je dle tržní hodnoty největší britskou bankou. Je to univerzální banka rozdělená do čtyř obchodních skupin: Commercial Banking (Komerční bankovníctví), Globální bankovníctví a trhy (investiční bankovníctví), osobní finanční služby (retail banking), a privátní bankovníctví.

Vysokoškolským studentům nabízí úvěr 3 000 liber (92 658 Kč) bez ohledu na ročník, který student navštěvuje a povolený debet 500 liber (15 443 Kč) při otevření bankovního účtu. Poskytnutí úvěru je v HSBC prezentováno jako doplněk k studentskému účtu, nenabízí se tedy samostatně. Studentský účet si může založit student od 17 let věku, ale k žádosti o poskytnutí debetu, úvěru, nebo kreditní karty musí být student starší 18 let a musí doložit potvrzení o studiu na univerzitě. Jak půjčka, tak debet jsou poskytovány bez poplatků a bezúročně. Poslední možností pro financování studia pro studenty je Studentská kreditní karta s limitem až 500 liber, s roční úrokovou sazbou 18,9%.³³

3.2.2. Barclays

Barclays je významným světovým poskytovatelem finančních služeb, který se zabývá oblastí retailového bankovníctví, poskytování kreditních karet, podnikovým a investičním bankovníctvím a správou majetku s rozsáhlou mezinárodní působností v Evropě, Americe, Africe a Asii.

Barclays má více než 300 letou historii a zkušenosti v bankovníctví, působí ve více než 50 zemích a zaměstnává přes 140 000 lidí.

U této banky mohou žádat studenti o půjčku na studium vysokých škol. Půjčka se vztahuje nejen na jejich školné, ale také na životní náklady, nájem apod. Výše půjčky se stanovuje individuálně. Záleží na tom, zda má aplikant v úmyslu studovat na vysoké škole na plný úvazek, jako tzv. full-time student, který studuje veškeré předměty nabízené pro daný obor a semestr, či na částečný úvazek jako tzv. part-time student, který studuje pouze některé z těchto předmětů, a na jeho životní situaci.

³² Velká Británie: Finanční a daňový sektor. BusinessInfo.cz oficiální portál pro podnikání a export [online]. 1997 - 2011 [cit. 2012-04-29]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/sti/velka-britanie-financni-a-danovy-sektor/5/1000687/#sec4>

³³How to apply. HSBC [online]. 2012 [cit. 2012-05-1]. Dostupné z: <http://www.hsbc.co.uk/1/2/current-accounts/student-bank-account/open-bank-account#tysk>

Pro školní rok 2011/2012 jsou u této banky k dispozici 2 druhy půjček. Půjčky pro full-time a part-time studenty a půjčka pro studenty denního studia na životní náklady. Záleží také, zda má student v úmyslu studovat na soukromé, či státní vysoké škole. Od tohoto se poté odvíjí nejen výše poskytnuté půjčky, ale i řada dalších věcí s půjčkou spojených.

Tabulka 3.4 se zabývá půjčkami pro studenty na úplný či částečný závazek. Z tabulky lze vyčíst, že student nastupující na novou veřejnou školu, má možnost získat větší půjčku, zatímco part-time student nastupující na soukromou školu má možnost dosáhnout na nejnižší možnou výši půjčky.

Tab. 3.4: Úvěry pro part-time a full-time studenty na veřejných a soukromých školách

	Výše půjčky na školné	Výše půjčky v přepočtu na Kč
Nový full-time student	£ 9 000	276 300 Kč
Nový full-time student studující na soukromé VŠ	£ 6 000	184 200 Kč
Nový part-time student	£ 6 750	207 225 Kč
Nový part-time student studující na soukromé VŠ	£ 4 500	138 150 Kč

Zdroj: Student loans. BARCLAYS³⁴

Sazby pro studenty studující poslední ročník se liší. Student v Británii může požádat až o 65 % úvěru na životní náklady, aniž by musel dokládat potvrzení o příjmu rodiny. Pokud chce ovšem získat plný úvěr, Student Finance England posoudí příjmy domácnosti a na tomto základě určí výši úvěru.

Obecná roční úroková sazba byla pro rok 2011 nastavena na 1,5%.

Hlavní faktorem, dle kterého se odvíjí výše možného úvěru na osobní náklady pro studenty ve Velké Británii, je u Barclays to, zda student bydlí při studiu doma, nebo ne, a zda studuje v Londýně. Tímto tříděním se zabývá následující tabulka 3.5.

³⁴Student loans. BARCLAYS [online]. [cit. 2012-05-1]. Dostupné z: <http://www.barclays.co.uk/Studentlife/Studentloans/P1242593477932>

Tab. 3.5: Úvěry pro studenty denního studia na životní náklady.

Kde student studuje a bydlí	Výše úvěru na ON ³⁵	Výše půjčky v přepočtu na Kč
Student bydlí doma	£ 4 375	134 313 Kč
Student nebydlí doma a studuje mimo Londýn	£ 5 500	168 850 Kč
Student nebydlí doma a studuje v Londýně	£ 7 675	235 622 Kč
Student studuje rok v zahraničí	£ 6 535	200 625 Kč

Zdroj: Student loans. BARCLAYS³¹

3.2.3. Royal Bank of Scotland (RBS)

Skupina RBS je velký mezinárodní poskytovatel bankovních a finančních služeb. Má sídlo v Edinburghu. Royal bank of Scotland slouží více než 30 milionům zákazníků ve Velké Británii, Evropě, na Středním východě, Americe a v Asii.

Tato banka nabízí zejména kreditní karty pro studenty při roční úrokové sazbě 18,9 %, která je ovšem pohyblivá. Součástí je 56 denní bezúročné poskytnutí úvěru na nákup knih, jídla, oblečení atd., přičemž lze vybrat každý den limit až 250 liber (v závislosti na individuálním kreditním limitu) z bankomatů po celém světě. Maximální úvěrový limit je 500 liber (v přepočtu 15 395 Kč), bez ročních poplatků.³⁶

Týdenní průměrné náklady na živobytí studentů činí okolo 130³⁷ liber.

Sazba poplatků z vybrání hotovosti činí 3%, minimálně 3 libry.

Od roku 2010 si mohou studenti vysokých škol podávat žádosti o příspěví na studium, přičemž výše poskytnuté podpory závisí na tom, do kterého ročníku student právě nastupuje. Rozčlenění podmínek s uvedením výše podpory je obsažen v tabulkách 3.6 a 3.7, které jsou znázorněny pod tímto textem.

³⁵ Osobní náklady

³⁶ Student Credit Card. RBS [online]. 2012 [cit. 2012-05-1]. Dostupné z: <http://www.rbs.co.uk/personal/students/scotland/g4/other-student-products/student-credit-card.ashx#tabs=section2>

³⁷ Údaj platný k roku 2007.

- a. Student je novým zákazníkem nastupujícím do 1. ročníku VŠ

Tab. 3.6: Výše příspěvků

Rok	Výše příspěvku
1. rok	£ 1 000
2. rok	£ 1 250
3. rok	£ 1 500
4. rok	£ 1 750
5. rok	£ 2 000

Zdroj: RBS³⁵

- b. Student nastupuje do třetího, čtvrtého, či pátého ročníku na univerzitě.

Tab. 3.7: Výše příspěvků

Rok	Výše příspěvku
3. rok	£ 1 600
4. rok	£ 1 800
5. rok	£ 2 000

Zdroj: RBS³⁸

3.3. Nabídka studentských úvěrů v Německu

V Německu je vzdělávací strategie v kompetenci 16 spolkových zemí, které již nejsou ve větší míře ovlivněné německou vládou. Ústavní soud (Bundesverfassungsgericht) vydal 26. ledna 2005 prohlášení, že německá vláda nebude moci bránit stanovení vlastních individuálních poplatků za studium. V reakci na toto vyhlášení zavedlo mnoho německých spolkových zemí školné na vysokých školách již od roku 2006 a to až do výše 1000 € na rok. U studentských půjček a grantů, následně vyvolaných zavedením školného, je toto považováno za prostředek k vydláždění cesty k vyššímu vzdělání pro děti, jejichž rodiče si nemohou dovolit financovat vzdělání svých potomků sami. Federální zákon, regulující tyto studentské půjčky a granty, se nazývá "Bundesausbildungsförderungsgesetz" tzv. BAföG (Federální zákon na podporu odborného vzdělávání).

Podpora BAföG je rozdělena do dvou částí. První část je představena příspěvkem, druhá bezúročnou státní půjčkou.

Tyto půjčky se týkají především studentů vysokých škol studujících buď jako part-time student, nebo full-time student a za splnění určitých podmínek ji lze využít i u studentů

³⁸ 19. Common Questions. RBS [online]. 2012 [cit. 2012-05-1]. Dostupné z: <http://www.rbs.co.uk/personal/students/scotland/g1/student-current-account/common-questions.ashx>

středních škol, studentů nastupujících na školu poté, co byli v zaměstnání a studentů nastupujících na školy pro odborné vzdělávání. Půjčku mohou využít i studenti, kteří chtějí studovat v zahraničí.

Většině studentů je umožněno, stejně jako ve Velké Británii, splácet půjčky až po ukončení studia. Odklad splácení se ovšem týká pouze studentů, kteří požádají o tento úvěr pouze pro financování poplatků spojených se školným.

Po složení průběžné zkoušky, popřípadě po ukončení 4. semestru je student povinen předložit studijní výsledky, aby mu mohla být podpora dále vyplácena.

Plánované školné na rok 2012, včetně toho školného, které již bylo implementováno do německého školství ve vybraných zemích Německa najdeme v příloze č.1.

Univerzity ve třech spolkových zemích: v Hesensku, Sársku a Porýní - Vestfálsku již přestaly školné požadovat. Vysoké školy v Baden - Württembergu a Hamburku mají v plánu následovat jejich příklad od roku 2012.³⁹

3.3.1. Deutsche Bank

Tato společnost byla založena v Berlíně v roce 1870 na podporu internacionalizace podnikání a k podpoření a usnadnění obchodních vztahů mezi Německem a dalšími evropskými zeměmi a zámořskými trhy. Postupně se vyvinula v předního světového poskytovatele finančních služeb. Deutsche Bank je přední globální investiční bankou zaměřující se převážně na privátní klientelu. Zaměstnává více než 100 000 lidí ve více než 70 zemích.⁴⁰

Úvěr pro studenty (StudentenKredit) je vyplácen v měsíčních splátkách až do výše 800 €⁴¹ po dobu 60 měsíců, student si tedy takto může v souhrnu vypůjčit na 5 let maximálně 30 000 €. Po dokončení studia, je tento úvěr splácen formou měsíčních splátek a to nejdéle po dobu 144 měsíců.

Začátek splácení úvěru je stanoven do 3 měsíců po nastoupení do práce, nejpozději však do 12 měsíců po dokončení studia. Ke sjednání tohoto studentského úvěru není potřeba potvrzení o příjmu. Úvěr je úročen nízkou pohyblivou sazbou závislou na výši úvěru a délce jeho poskytování.

³⁹ Tuition fees in Germany. Studis online [online]. 2012 [cit. 2012-05-1]. Dostupné z: http://www.studis-online.de/StudInfo/Gebuehren/tuition_fees.php

⁴⁰ Deutsche Bank [online]. 2012 [cit. 2012-05-1]. Dostupné z: http://www.deutsche-bank.de/index_e.htm

⁴¹ Výše částky závisí na době vyplácení, přičemž v prvních dvou semestrech se vyplácí měsíčně maximálně částka 200€.

O úvěr tohoto druhu si mohou zažádat studenti ze všech studijních programů studujících v některé ze schválených (technických) univerzit a odborných vysokých škol v Německu.

V níže uvedené tabulce 3.8 je uveden příklad čerpání a splácení úvěru za daných podmínek.

Tab. 3.8: Příklad čerpání a splácení úvěru

Výplatní doba	36 měsíců	Splatnost od 12 měsíce
Měsíční výplata	500 €	
Roční procentní sazba	5,90%	
Pohyblivá předepsaná úroková sazba	5,5% p.a.	
Čistá výše úvěru	18 000 €	
Náklady na zpracování	270 €	(1,5% z čisté výše úvěru)
Po ukončení studia a uplynutí 12 měsíců:		
Doba splácení	120 měsíců	
Měsíční splátka	260 €	
Roční procentní sazba	8,90%	
Vázaná výpůjční úroková sazba	8,09% p.a.	
Čistá výše úvěru	20 850 €	
Náklady na zpracování	625,50 €	(3,0 % z čisté výše úvěru)

Zdroj: Přeloženo ze stránky www.deutsche-bank.de

3.3.2. Commerzbank

Commerzbank je poskytovatelem finančních služeb pro privátní klientelu. Podporuje obchodní aktivity malých a středních německých podniků. Po sloučení s Dresdner Bank se Commerzbank stala jedním z předních maloobchodních a komerčních poboček v Německu s dlouholetou zkušeností a hustou sítí poboček.

Commerzbank nabízí vysokoškolským studentům půjčku s názvem KfW – Studienkredit. O tuto půjčku mohou podat žádost pouze studenti, kteří ještě nevystudovali nějakou vysokou školu. Za zpracování této půjčky si Commerzbank neúčtuje žádný poplatek. Banka nepožaduje ani zajištění, z tohoto důvodu student nemusí dokládat příjem rodiny, neboť se k němu nepřihlíží. Půjčka se vyplácí v paušální částce 100 € až 650 € za měsíc. Doba splatnosti půjčky činí až 10 semestrů s možností prodloužení této doby až o další 4 semestry a to za splnění individuálních podmínek, přičemž po dohodě je možné speciální splácení úvěru.

Podmínky zřízení studentského úvěru u Commerzbank jsou standardní. Student musí studovat na státní, nebo státem uznané univerzitě, před poskytnutím půjčky mu musí být méně

než 30 let a musí být německým občanem, nebo občanem některého státu Evropské unie, který pobýval v Německu nejméně 3 roky.⁴²

3.3.3. Landesbank Baden-Württemberg (LBBW)

LBBW je univerzální mezinárodní komerční banka, která se zaměřuje na retailové bankovníctví. Současná LBBW vznikla roku 1999 spojením jihozápadní německé Landesbank Girozentrale, Landesgirokasse fungující jako veřejná banka a státní spořitelna, se státní a komerční Baden – Württemberg, založenou v roce 1924.⁴³

LBBW nabízí úvěry na financování studia již od prosince 2005. V současnosti nabízí pro studenty vysokých škol tyto úvěrové produkty: *KfW Studentskou půjčku*, *Vzdělávací úvěr* a *BAföG Bankovní úvěr*.

KfW Studentská půjčka je určená pro studenty denního studia na státní, nebo státem schválené univerzitě (nebo pro studenty vysokého učení technického) se sídlem v Německu, pod podmínkou, že se bude jednat o jejich první titul. Žadatel nesmí být v době žádosti o úvěr starší 35 let. Tento úvěr je určen na financování životních nákladů studentů. Úvěr se vyplácí po dobu studia a to měsíčně v částce od 100 € do 650 €, přičemž úrokové sazby jsou variabilní, nízké, založené na 6 měsíční referenční sazbě EURIBOR⁴⁴ a student má garantováno, že sazba nepřekročí po 15 let od uzavření smlouvy maximální úrokovou sazbu danou bankou, bez ohledu na vývoj trhu. KfW Studentská půjčka je poskytována bez ohledu na osobní příjmy studenta, stejně jako na příjmy rodičů. Není požadováno ani žádné zajištění a splácet půjčku může student flexibilně až po dobu 25 let,⁴² přičemž minimální částka měsíční splátky činí 20 euro.

Vzdělávací úvěr je poskytován vysokoškolským studentům a univerzitním studentům, kteří již mají jednu vysokou školu za sebou. Primárně je určen k placení mimořádných nákladů, jako jsou stáže, speciální pracovní materiály, školní výlety, nebo proplacení semestru v zahraničí. I tento úvěr se vyplácí v měsíčních splátkách ve výši až 300 € po dobu 2 let s tím, že maximální strop úvěru je 7 200 € (v přepočtu 185 760 Kč). Vzdelávací úvěr je doplňkem k vzdělávací a odborné podpoře poskytované federální vládou, k programu BaföG. I tento druh půjčky je poskytován bez ohledu na studentovy osobní příjmy, nebo bez ohledu na

⁴²Commerzbank [online]. 2012 [cit. 2012-05-1]. Dostupné z: <https://www.commerzbank.de/en/hauptnavigation/home/home.html>

⁴³Welcome to Landesbank Baden - Württemberg. LBBW [online]. [cit. 2012-05-1]. Dostupné z: <http://www.lbbw.de/lbbwde/1000000200-en.html>

⁴⁴The Euro InterBank Offer Rate.

příjmy rodičů. Není nutné zajištění. U Vzdělávacího úvěru je i možnost jednorázového poskytnutí finančních prostředků v maximální výši 3 600 € (92 880 Kč) na zvláštní výdaje.⁴²

Poslední možností profinancování studia u LBBW je **BAföG Bankovní úvěr**. Jeho použití sleduje Federální úřad správy – Bundesverwaltungsamt (BVA). Je určen studentům a učňům vyšších odborných škol, akademií, nebo univerzit. Tímto druhem bankovního úvěru se financuje zejména prodloužení studia kvůli přerušení, nebo změny předmětu, profinancování dalšího vysokoškolského vzdělání, nebo jako finanční podpora pro dokončení kurzu.⁴⁵

Všechny tři možnosti úvěrového financování studia mají zaručené nízké úrokové sazby a jsou vypláceny měsíčně během studia, nebo odborné přípravy na studium. O možné výši půjčky rozhoduje individuálně Úřad pomoci studentům (Amt für Ausbildungsförderung).

3.4. Nabídka studentských úvěrů ve Švédsku

Jak je uvedeno na stránkách Vládního úřadu ve Švédsku⁴⁶, vysokoškolské vzdělání ve Švédsku je kromě nízkého členského poplatku do místní studentské unie, zcela zdarma pro všechny občany a přibližně z 86 % je studium financováno ze státních dotací. Švédský studentský podpůrný systém má dlouhou tradici a je důležitou součástí vzdělávací politiky vlády.

Systém je určen na podporu vysoké účasti na vzdělávání a je také důležitou součástí švédského sociálního systému. Napomáhá k realizaci cílů vzdělávací politiky tím, že snižuje dopad sociálních, finančních a geografických rozdílů, čímž také usnadňuje zdravotně postiženým a starším lidem cestu ke studiu.

Studijní podpora je primárně určena na pokrytí životních nákladů studenta během jeho vzdělávání. Současný švédský systém podpory studia byl zaveden od 1. července 2001. Obsahuje různé typy podpory sestávající z grantů a půjček.

Švédský systém podpory studia je pro studenty poskytován nezávisle na finanční situaci rodičů, přičemž o podporu studia se mohou ucházet všichni dospělí studenti bez ohledu na stupeň vzdělávání. Podpora může být přiznána na plnou nebo částečnou dobu studia. Studenti mohou při studiu pracovat bez krácení podpory, pokud se vydělaná částka drží pod limitem stanoveným v zákoně.

⁴⁵Students and professionals. *KfW Bankengruppe* [online]. [cit. 2012-05-1]. Dostupné z: http://www.kfw.de/kfw/en/Domestic_Promotion/Our_offers/Students_and_professionals.jsp#BAfGBankLoan

⁴⁶The Swedish study support system. REGERINGSKANSLIET [online]. 2011 [cit. 2012-05-1]. Dostupné z: <http://www.regeringen.se/sb/d/2098/a/69849>

Podpora studia se stejně jako v Německu skládá částečně z půjčky a částečně z příspěvku, poskytovaný po určité období studia⁴⁷. Horní věková hranice ve Švédsku omezující poskytnutí podpory je 54 let.

Částka vyplácená jako studijní příspěvek je pro všechny uchazeče stejná a je každý rok upravovaná dle vývoje cen. Tento příspěvek tvoří asi třetinu celkové finanční podpory studia, je osvobozený od daní a započitatelný do důchodového pojištění. Zbylé dvě třetiny z celkové částky na podporu studia tvoří půjčka, kterou si berou více než dvě třetiny studentů.

Splácení této půjčky je závislé na příjmu a začíná rok po dokončení studia. Obvykle trvá po dobu asi 25 let a musí být ukončeno nejpozději do 60 let studenta. Úroková sazba používaná pro studentskou půjčku je ve srovnání s jinými půjčkami ve Švédsku výhodnější. Splácet lze i individuálně.⁴⁸

3.4.1. Enskilda Bank (SEB)

Obchodní mix SEB klade důraz zejména na firemní bankovníctví, budování vztahů se zákazníky a na rozvojové myšlenky v severských oblastech a v pobaltských zemích. Vzhledem k 155 letům historie má tato banka stabilní postavení na trhu a velkou tradici.

S Osobním účtem získá student spořicí účet, mobilní a internetové bankovníctví, 24 hodinový osobní servis a navíc si může zažádat o platební kartu MasterCard bez ročního poplatku nebo o studentskou půjčku ve výši 10 000 SEK až 25 000 SEK,⁴⁹ což je v přepočtu asi 72 375 Kč, přičemž současná úroková míra je 6,95%⁵⁰.

Výhodami studentského úvěru je jednak nízká úroková míra, absence zřizovacích poplatků a absence nutnosti zajištění. Student si může vybrat, jak dlouho chce úvěr splácet (od 2 do 5 let) a jak si chce nechat vyplácet měsíční částku (lineárně, nebo anuitou).

Podmínkou poskytnutí úvěru je věk studenta – minimální hranice je 18 let, dále musí student projít kreditní kontrolou, musí úvěr pravidelně splácet, být zákazníkem SEB a doložit potvrzení o studiu či jiný doklad o placení školného.

⁴⁷ Obvykle je to 40 týdnů za akademický rok.

⁴⁸ 36. Finanční pomoc studentům. VÝZKUMNÝ ÚSTAV PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, oddělení knihovnicko-informačních služeb listopad 2008. Studis online [online] [cit. 2012-05-1]. Dostupné z: http://www.vupsv.cz/sites/File/knihovna/studenti-financi_pomoc.pdf Students and professionals. KfW Bankengruppe [online]. [cit. 2012-05-1]. Dostupné z: http://www.kfw.de/kfw/en/Domestic_Promotion/Our_offers/Students_and_professionals.jsp#BAfGBankLoan

⁴⁹ Veškeré měny v této práci jsou přepočítávány dle kurzu ČNB k 30.12.2011.

⁵⁰ K 1.3.2012.

RPSN pro úvěr ve výši 25 000 SEK při poskytnutí na 5 let je ve výši 7,17% s roční úrokovou sazbou 6,95%. Zpracovatelský poplatek je nulový. Celková poskytnutá částka je tedy 29 666 SEK a první měsíční platba činí k 1.3.2012 494 SEK.⁵¹

3.4.2. Swedbank

Swedbank má své kořeny v tradici švédského spořitelnictví, která sahá až do roku 1820. Cílem je podporovat zdravé a udržitelné finance jak pro firmy, tak pro jednotlivce. Jako vedoucí banka v domácích trzích Švédska, Estonska, Lotyšska a Litvě, Swedbank nabízí širokou škálu finančních služeb a produktů. Swedbank má 7,8 milionu retailových klientů a asi 600 000 firem. Banka vlastní 315 poboček ve Švédsku a více než 200 poboček v pobaltských zemích. Skupina rovněž působí v dalších zemích jako je USA, Čína, Rusko a Ukrajina.⁵²

Studenti ve věku 18 až 28 let mohou požádat o příspěvek na bydlení, který činí 1 100 SEK měsíčně. V přepočtu činí tento příspěvek 3 185 Kč a jeho poskytnutí je vázáno speciálními podmínkami jako je zpětný příjmový test a podobně.

Swedbank také poskytuje studentské půjčky, jejichž splácení začíná po dokončení studia. Student má možnost poté snižovat, nebo zvyšovat splátky dle svých platových možností. Podmínkou poskytnutí úvěru je, že řádné denní studium nesmí přesáhnout 12 semestrů. Tato půjčka se kombinuje s poskytovanými granty. Celková výše studentské pomoci závisí na výši osobního příjmu studenta. Pokud má vyšší příjem, poskytovaná podpora se krátí.

Částka, kterou si student může půjčit, závisí na délce studia i na jeho osobních příjmech. Finanční pomoc studentům ve Swedbank se poskytuje týdně. Na rok 2012 byl stanoven limit na 4 týdny ve výši 8 920 SEK (v přepočtu 25 824 Kč). Tato půjčka se stává z příspěvku 2 796 SEK a z úvěru 6 124 SEK. Pokud student žádá o plnou půjčku, jeho osobní příjem nesmí přesáhnout 59 840 SEK v první polovině roku 2012 a 80 960 SEK v druhé polovině roku 2012. Pokud bude příjem větší, než stanovená částka, dojde ke krácení jak příspěvku, tak výše poskytnutého úvěru. Opakované poskytování úvěru s příspěvkem je podmíněno studijními výsledky.

Postup splácení je určen datem poskytnutí pomoci. Pokud byla pomoc poskytnuta mezi rokem 1989 a 2001, splácí se půjčka podobně jako ve Velké Británii, určitým procentem z platu. Toto splácení probíhá až do 65 let dlužníka. Pokud dluh takto nebyl splacen, odepíše

⁵¹ SEB [online]. 2012, [cit. 2012-03-25]. Dostupné z: www.seb.se

⁵² Privat. Swedbank [online]. 2012, [cit. 2012-04-01]. Dostupné z: www.swedbank.se

se. Pokud má ovšem dlužník nízký plat, který nezaručí splácení úroku, dluh může růst, neboť výše nesplaceného úroku se přidává k celkovému dluhu. Pokud byla dlužníkovi poskytnuta pomoc po roce 2001, splácení úvěru se rozkládá do 25 let. Minimální částka, která musí být splacena, je 15% z úvěru.

3.4.3. Nordea

Nordea je jednou z největších univerzálních komerčních bank v Evropě, nabízející své služby jak pobaltských, tak v severských zemích. Nordea má asi 11 milionů zákazníků, kteří mohou navštívit jednu z 1 400 poboček, které banka má.⁵³

Studentská půjčka, kterou Nordea nabízí, je státem garantovaná půjčka, kterou student splácí až po dokončení studia. Výše této půjčky se vypočítává individuálně na základě studentem poskytnutých informací. Začátek splácení počíná obdržáním dokumentu o ukončení studia, který bance odešle společnost KELA⁵⁴. Student po čas studia splácí pouze úroky z půjčky, přičemž část splaceného úroku se přidává k úvěru jako splácení jistiny, takže se úvěr časem zmenšuje.

Splácet půjčku u banky Nordea, obvykle studenti začínají po 1,5 až dvou letech po ukončení studia. Doba splatnosti se stanovuje individuálně, stejně jako periody splácení. Splácet půjčku může student měsíčně, nebo pololetně, nejdéle však do 30 let musí být úvěr splacen. Posouzení žádosti o úvěr stejně jako poskytnutí samotného úvěru je zpoplatněno částkou 10 €. ⁵⁵ Roční úroková sazba činí 1,80%.⁵⁶

⁵³ Nordea [online]. 2012, [cit. 2012-04-01]. Dostupné z: www.nordea.com

⁵⁴ Sociálně pojistná instituce.

⁵⁵ Ostatní poplatky jsou k dispozici na: Student loan Prices. [online]. [cit. 2012-04-30]. Dostupné z: <http://www.nordea.fi/Personal+customers/Loans+and+credits/Student+loan/Prices/1019902.html>

⁵⁶ Student loan Prices. [online]. [cit. 2012-04-30]. Dostupné z: <http://www.nordea.fi/Personal+customers/Loans+and+credits/Student+loan/Prices/1019902.html>

4. Analýza vybraných studentských úvěrů

Vzhledem k tomu, že údaje o úvěrech pro studenty jsou v každé zemi poskytovány v peněžní měně daného státu, nelze je srovnat bez převedení cen a hodnot na jednu společnou měnu, podle určité metodiky. Tato analýza vybraných úvěrů a jejich následné srovnání je cílem této kapitoly.

Tohoto srovnání lze dosáhnout pomocí různých metod: pomocí *Parity kupní síly*, *Fischerovi rovnice*, pomocí *devizového kurzu* prostřednictvím *zákona jedné ceny*, přepočtem díky *Big Mac Indexu* a další. V této práci bude užito zejména přepočtení pomocí parity kupní síly prostřednictvím ukazatele HICP, přepočtu Big Mac Indexem a porovnání zákonem jedné ceny.

4.1. Teorie parity kupní síly

Teorie parity kupní síly⁵⁷ je ekonomická metoda stanovení rovnovážných měnových kurzů, pracující s cenami zboží a služeb a s měnovým kurzem ve dvou zahraničních zemích. Tato metoda vychází ze *zákona jedné ceny* (*law of one price*). Měnový kurz je zde chápán jako cena měny vyjádřená v ceně jiné měny.

Zákon jedné ceny je založený na tezi, že zboží a služby se na konkurenčních trzích poskytují za stejné ceny, které lze přepočíst měnovým kurzem na jednu měnu. Zákon jedné ceny lze vyjádřit tímto vztahem, ve kterém ($P_{D,i}$) vyjadřuje cenu *i-tého* zboží v domácí (*domestic*) měně:

$$P_{D,i} = ER \cdot P_{F,i}, \quad (4.1)$$

a kde (ER) je měnový kurz (*exchange rate*) a ($P_{F,i}$) cena identického *i-tého* zboží v zahraniční (*foreign*) měně.

Zákon jedné ceny stojí na principu zbožové arbitráže⁵⁸. Pokud se účastníci na trhu zachovají podle tohoto principu, tak se ceny stejného zboží dle PPP automaticky po přepočtu měnového kurzu vyrovnávají.

Teorie parity kupní síly má dvě verze: *absolutní verzi PPP* a *relativní verzi PPP*. Předpokladem teorie PPP je, že veškeré zboží je identické, obchodovatelné, a na trzích

⁵⁷ Purchasing Power Parity (PPP).

⁵⁸ Zbožová arbitráž představuje kupování levnějšího zboží na jednom trhu a jeho následné prodávání za vyšší cenu na trhu druhém.

neexistuje rozdíl v informovanosti, daních, neexistují ani transportní náklady, clo apod. Tyto předpoklady jsou ovšem nereálné,⁵⁹ neboť neodráží skutečný stav ekonomik.

Absolutní verze PPP

Na rozdíl od zákona jedné ceny má absolutní verze PPP širší záběr. Neorientuje se pouze na jeden druh zboží, ale na celý koš komodit⁶⁰ v různých státech. Porovnává tak cenové hladiny ve zvolených státech. Měnový kurs by se měl poté odvíjet od podílů cenových hladin států. Tento poměr lze vyjádřit pomocí (ER_{PPP}), které vyjadřuje devizový kurs počítaný dle absolutní verze PPP, který se vypočítá takto:

$$ER_{PPP} = \frac{\sum_{i=1}^n P_{D,i} \cdot Q_i}{\sum_{i=1}^n P_{F,i} \cdot Q_i} = \frac{\text{koš } (P_{D,i})}{\text{koš } (P_{F,i})}, \quad (4.2)$$

přičemž v čitateli zlomku je zvolený koš komodit v domácí měně ($P_{D,i}$), ve jmenovateli pak identický koš komodit v měně zahraniční ($P_{F,i}$). Konkrétněji tedy výraz v čitateli odráží sumu hodnot koše komodit složený ze zboží (Q_i) oceněného domácí měnou ($P_{D,i}$). Výraz ve jmenovateli pak odráží sumu stejného koše komodit složeného z identického zboží (Q_i) oceněného zahraniční měnou ($P_{F,i}$)⁶¹.

Relativní verze PPP

Relativní verze zákona jedné ceny na rozdíl od absolutní verze PPP, která se zaměřuje na podíl absolutních cenových hladin dvou států, se relativní verze PPP zaměřuje konkrétněji na změny cen a následné změny měnových kurzů. Díky větší reálnosti a konkrétnosti, se relativní verze PPP využívá častěji. Problémem pojetí relativní verze zákona jedné ceny je ten, že připouští změny měnových kurzů založených pouze na změně inflace. Z reálné ekonomiky je však zřejmé, že měnové kurzy se mění i z dalších důvodů, jako je např. technologický pokrok, změny v nabídce a poptávce apod.⁶² Vztah mezi inflací země a

⁵⁹ JÍLEK, Josef. *Peníze a měnová politika*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2004. 744 s. ISBN 80-247-0769-1.

⁶⁰ Tzv. spotřební koš odrážející strukturu spotřeby států. Problémem je lišící se složení spotřebních košů v jednotlivých zemích způsobené rozličnými preferencemi, což způsobuje částečné zkreslení hodnot.

⁶¹ DURČÁKOVÁ, J.; MANDEL, M. *Mezinárodní finance*. 3. vyd. Praha: Management Press, 2007. 486 s. ISBN 978-880-7261-170-6.

⁶² JÍLEK, Josef. *Peníze a měnová politika*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2004. 744 s. ISBN 80-

měnovým kurzem vycházejícím z relativní verze PPP lze vyjádřit vzorcem prostřednictvím zkratky ($ER_{E,t}$), která představuje rovnovážný kurz v období (t), který lze vypočítat takto:

$$ER_{E,t} = ER_{E,t-n} \cdot \frac{1 + P_{D(t,t-n)}}{1 + P_{F(t,t-n)}}, \quad (4.3)$$

kde ($ER_{E,t-n}$) zastupuje rovnovážný kurz výchozího období ($t-n$), ($P_{D(t,t-n)}$) míru inflace domácí země za období ($t-n$) až (t) a ($P_{F(t,t-n)}$) míru inflace zahraniční země za období ($t-n$) až (t).

Úskalí absolutní verze PPP bylo ve volbě spotřebního koše, úskalí relativní verze PPP je ve volbě sledovaného období. I přes tyto zjevné nedostatky je teorie parity kupní síly důležitou ekonomickou metodou vhodnou ke zjišťování informací v dlouhodobém měřítku ke zjištění dlouhodobého trendu ekonomiky, jejího měnového kurzu apod.

Aby bylo možné porovnat ceny zboží či služeb v zemích s rozdílnými cenovými hladinami, je nutné přepočítat jejich měny na jednu společnou. Tomuto se bude věnovat následující část práce. Metody přepočtu měn na stejný základ vycházející z teorie parity kupní síly jsou tři: přepočet měny na základě *ukazatele HICP*, přepočet pomocí *Big Mac Indexu* a přepočet pomocí *ukazatele HDP na obyvatele v jednotkách PPS*, přičemž tato práce se bude zabývat pouze prvními dvěma ukazateli.

4.1.1. Přepočet dvou měn na stejný základ pomocí ukazatele *HICP*⁶³

*HICP*⁶⁴ představuje harmonizovaný index spotřebitelských cen. Ukazatel *HICP* měří spotřebitelskou inflaci v zemích Evropské unie. Odpovídá široce používanému americkému indexu *CPI*. Stejně jako *CPI* i *HICP* měří vývoj změn cen spotřebního zboží a služeb. *HICP* má však koš položek založený na pevně daných spotřebních segmentech, nikoli na pevně daném koši položek, jako je tomu u *CPI*. Dalším rozdílem je i to, že *HICP* pracuje pouze se skutečným peněžním tokem.

Hodnoty *HICP* měsíčně zveřejňuje Eurostat⁶⁵.

247-0769-1.

⁶³ *HICP* - Harmonizovaný index spotřebitelských cen. *HighSky brokers* [online]. [cit. 2012-04-29]. Dostupné z: <https://www.highsky.cz/prehled-trhu/makroekonomicke-udaje/eurozona/hicp-harmonizovany-index-spotrebitelskych-cen>

⁶⁴ Harmonized Index of Consumer Prices.

⁶⁵ Statistický úřad Evropských společenství.

CPI lze vyjádřit jako podíl hodnoty spotřebního koše v cenách běžného roku (tedy toho roku, jehož cenovou hladinu chceme změřit) k hodnotě téhož spotřebního koše v cenách základního roku⁶⁶. Tedy takto:

$$CPI_T = \frac{\sum Q_Z \cdot P_T}{\sum Q_Z \cdot P_Z}, \quad (4.4)$$

přičemž v čitateli je suma hodnot spotřebního koše v základním období (Q_Z) násobená cenami příslušného zboží v běžném období (P_T) a ve jmenovateli je suma hodnot téhož spotřebního koše (Q_Z) násobená cenami zboží v základním období (P_Z).

Jak již bylo výše zmíněno, problémem pracování s košem komodit při mezinárodním srovnání je v rozdílech preferencí obyvatel různých států. Koš by se také neměl každoročně měnit kvůli věrnému srovnání v čase. Právě kvůli těmto negativům byl v Evropské unii zaveden HICP. I když jeho koš komodit také není v různých zemích zcela identický, tak díky jednotnému postupu výpočtu a vahám daným prvkům ve spotřebních koších, dostaneme přesnější výsledky, než při výpočtu CPI.

Harmonizovaný index spotřebních cen se používá kromě k výše zmiňovanému výpočtu spotřební inflace, také k hodnocení maastrichtských konvergenčních kritérií⁶⁷. Je klíčovým ukazatelem inflace, se kterým pracuje ECB⁶⁸. Hlavní rozdíly mezi CPI a HICP jsou v zachycování výdajů na zdravotnictví a školství, imputovaného nájemného apod.

V České republice se HICP stejně jako CPI měří jako tzv. Laspeyresův index cen, který vyjadřuje, jak se změní cena daného koše komodit v běžném období oproti základnímu období, při stejném koši komodit základního období. Ceně jednotlivých položek přiřazuje váhy určené podílem spotřeby dané položky na celkové spotřebě v dané zemi. Laspeyresův index cen v agregovaném tvaru (LIC_T) lze vyjádřit takto:

$$LIC_T = \frac{\sum_{i=1}^n P_{i,T} \cdot Q_{i,Z}}{\sum_{i=1}^n P_{i,Z} \cdot Q_{i,Z}}, \quad (4.5)$$

⁶⁶ Základním, neboli výchozím rokem nejčastěji bývá rok 2005. Není to ale pravidlem.

⁶⁷ Míra inflace, měřená ukazatelem HICP, nesmí ve sledovaném roce překročit inflaci zprůměrovanou ze tří členských zemí, které v této oblasti dosáhly nejlepších výsledků, o více než 1,5 p.b.

⁶⁸ Evropská centrální banka.

přičemž v čitateli zlomku je suma hodnot *i-tého* koše komodit v základním období ($Q_{i,Z}$) násobená cenou *i-tého* zboží v běžném období ($P_{i,T}$), ve jmenovateli pak suma hodnot *i-tého* koše komodit ($Q_{i,Z}$) násobená cenou *i-tého* zboží také v základním období ($P_{i,Z}$).

Výhodou indexu HICP je ta, že kromě samotného výpočtu inflace v zemích EU, se může použít i jako koeficient indexu HICP k přesnění cen vypočítaných devizovým kurzem u porovnávání cen určitých produktů v rámci právě Evropské unie. Koeficient indexu HICP (k_{HICP}) lze vyjádřit jako tento podíl:

$$k_{HICP} = \frac{HICP_A}{HICP_B}, \quad (4.6)$$

kde ($HICP_A$) představuje hodnoty harmonizovaného indexu spotřebitelských cen pro zemi „A“ a ($HICP_B$) zastupuje harmonizovaný index spotřebitelských cen pro zemi „B“. Uvažujeme přitom, že měna země „B“ je měna, na kterou chceme přepočítat měnu země „A“.

Pokud ve vzorci zaměníme úhrnné hodnoty HICP zemí za jeden konkrétní produkt, a využijeme poznatků o Laspeyresově indexu cen, dostaneme modifikovaný vzorec výpočtu koeficientu HICP (k_{HICP}):

$$k_{HICP} = \frac{P_{X,A}(CB_{HICP})}{P_{X,A}(CB_{ER})}, \quad (4.7)$$

kde $P_{X,A}(CB_{HICP})$ představuje cenu komodity „X“ ze země „A“ - ($P_{X,A}$) vyjádřenou v měně „C“⁶⁹ země „B“ pomocí indexu HICP - (CB_{HICP}) dělenou výrazem $P_{X,A}(CB_{ER})$ zastupujícím cenu identické komodity ze země „A“ - ($P_{X,A}$) vyjádřenou v měně „C“ země „B“ tentokrát pomocí devizového kurzu - (CB_{ER}).

Tento vzorec lze poté jednoduchou matematickou úpravou změnit na vzorec přepočtu ceny komodity „X“ ze země „A“ ($P_{X,A}$) vyjádřený v měně (C) země „B“ pomocí indexu HICP (CB_{HICP}) vypočítaný součinem koeficientu HICP a ceny identické komodity vyjádřenou v měně druhé země pomocí devizového kurzu:

$$P_{X,A}(CB_{HICP}) = k_{HICP} \cdot P_{X,A}(CB_{ER}). \quad (4.8)$$

⁶⁹ Currency.

4.1.2. Přepočet dvou měn na stejný základ pomocí *Big Mac Indexu*

Časopis *The Economist* zveřejňuje *Big Mac Index* každoročně již od roku 1986. Index je založen na přepočítávání ceny Big Mac v jednotlivých zemích vyjádřeného dle nominálního kurzu na dolary. Big Mac je hamburger od firmy McDonald's vyráběný v každé zemi standardizovaným postupem ze stejných surovin, přičemž je při jeho vyhotovování a prodeji užito rozmanitých vstupů domácí ekonomiky. Cena takto přepočítaného produktu se následně porovnává s cenou Big Mac v USA. Z porovnání přepočtené ceny hamburgeru Big Mac ve sledované zemi s cenou hamburgeru Big Mac v USA lze zjistit, zda je měna dané země nadhodnocená (vyšší cena hamburgeru, než je jeho cena v USA), nebo podhodnocená (nižší cena hamburgeru, než je jeho cena v USA).⁷⁰

I tento index má ovšem svá úskalí. Big Mac Index vznikl zjednodušením teorie parity kupní síly ve snaze zvýšit pochopení této problematiky širokou veřejností. Problém nastává, pokud chceme srovnat cenové hladiny vyspělé země s rozvinutou zemí. V zemích, které nejsou vyspělé, se může totiž stát, že předpoklad levnosti a dostupnosti hamburgeru bude porušen. V tomto ohledu bychom mohli dostat zavádějící výsledky. Index je založen na porovnání jednoho produktu, nikoli koše komodit, takže i z těchto důvodů nemusí Big Mac Index odrážet věrný stav ekonomiky.

Big Mac Index jako takový lze vypočítat jako rovnovážnou úroveň měnového kurzu získanou jako cenu Big Macu země „A“ v měně této země – $P_{BigMac,A}(CA)$ podělenou cenou amerického Big Macu v USD – $P_{BigMac,USA}(USD)$, které se porovná s aktuálním nominálním kurzem (ER_{nom}). Tedy takto:

$$BM_{INDEX}(\%) = \frac{\frac{P_{BigMac,A}(CA)}{P_{BigMac,USA}(USD)} - ER_{nom,A}}{ER_{nom,A}} \cdot 100. \quad (4.9)$$

Vzhledem k tomu, že oficiálně zveřejňované hodnoty Big Mac Indexu porovnávají nadhodnocenost či podhodnocenost zemí vzhledem k USD, není vzorec v tomto tvaru vyhovující pro srovnání dvou jiných zemí. Z tohoto důvodu je vzorec nutno modifikovat podobně, jako tomu bylo u indexu HICP. Proto nahradíme měnu USD měnou „C“ země „B“ (CB) přepočtenou pomocí devizového kurzu (ER) – (CB_{ER}), stát USA státem „B“ a dostaneme tak Big Mac index upravený pro výpočet ceny Big Mac v zemi „A“ vyjádřený v měně země

⁷⁰Big Mac Index. *The Economist* [online]. 2012 [cit. 2012-04-29]. Dostupné z: <http://www.economist.com/node/21542808>

„B“ - $P_{BigMac,A}(CB_{ER})$ přitom stále uvažujeme, že měna země „B“ je měna, na kterou chceme přepočítat měnu země „A“:

$$P_{BigMac,A}(CB_{ER}) = P_{BigMac,A}(CA) \cdot ER_B, \quad (4.10)$$

z takto upraveného vzorce nyní lze odvodit koeficient Big Mac Indexu (k_{BigMac}):

$$k_{BigMac} = \frac{P_{BigMac,A}(CB_{ER})}{P_{BigMac,B}(CB)}, \quad (4.11)$$

kde $P_{BigMac,A}(CB_{ER})$ představuje cenu Big Mac v zemi „A“ vyjádřenou v měně „C“ země „B“ spočítanou pomocí směnného kurzu (ER). Výraz $P_{BigMac,B}(CB)$ vystupuje jako cena Big Mac v zemi „B“ vyjádřená v měně státu „B“.

Abychom však mohli tento vzorec použít obecně ke komparaci rozličných produktů pomocí Big Mac Indexu, zaměníme produkt Big Mac ve vzorci za proměnnou „X“ a vypočítáme cenu produktu „X“ ze země „A“ oceněného pomocí Big Mac Indexu jako součin ceny téhož produktu „X“ ze země „A“ v měně země „B“ dle devizového kurzu a Big Mac koeficientu:

$$P_{X,A}(CB_{BigMac}) = P_{X,A}(CB_{ER}) \cdot k_{BigMac}. \quad (4.12)$$

Studentské úvěry budou srovnávané na základě jejich pravidelné, měsíční splátky, tedy formou annuity. Anuita (a) je platba plynoucí pravidelně ve stejné výši po určitý počet období a vypočítá se následujícím způsobem:

$$a = SH \cdot \frac{i}{1 - (1+i)^{-n}}, \quad (4.13)$$

kde (SH) vyjadřuje současnou hodnotu dluhu, (i) roční úrokovou sazbu vyjádřenou v desetinném tvaru a (n) počet úrokových období.

4.2. Komparace vybraných studentských úvěrů

Cílem následující podkapitoly bude výběr a srovnání určitých studentských úvěrů v rámci každé země, a poté v rámci mezinárodního srovnání a to podle preferencí a požadavků *studenta* „X“. Vzhledem k velkému množství variant, preferencí a bank, byl zvolen pouze jeden modelový student, pro kterého byly porovnány úvěry v České republice, Velké Británii, Německu a Švédsku.

Z důvodů účelného srovnání úvěrů vzhledem k jejich počtu, je nejprve vybráno po jednom úvěru z každé země. Vybere se ten úvěr, který z uvedených studentských úvěrů splňuje největší počet kritérií stanovených studentem „X“. Za splněný požadavek se pokládá taková hodnota uvedená u kritéria, která se nejvíce z uvedených hodnot blíží k požadavkům studenta. Stejný požadavek může být splněn i více úvěry, pokud hodnota uvedená u požadavku vyhovuje kritériu a tuto hodnotu má právě více úvěrů. Pokud je však kritériem například co nejnižší úroková sazba, a úrokové sazby úvěrů nejsou ve vybrané zemi stejné, kritérium splnil pouze a jen ten úvěr s nejnižší sazbou. Ostatní úvěry tak toto kritérium v porovnání s tímto studentským úvěrem nesplnily. Jakmile je vybrán z každé ze čtyř zemí jeden úvěr, přejde se k samotné mezinárodní komparaci, kdy se tyto čtyři vybrané studentské úvěry porovnají mezi sebou prostřednictvím jejich měsíční anuity a to přepočtem na koruny pomocí zákona jedné ceny, ukazatele HICP a pomocí Big Mac Indexu.

Vstupní údaje zemí jsou uvedeny v tabulkách 4.1 a 4.2.

Tab. 4.1: HIPC jednotlivých zemích

Země „A“	CR	GE	SW	UK
HICP _A ⁷¹	119,6	111,9	112,1	121,1

Zdroj: Eurostat, údaje k lednu 2012, vlastní zpracování

Tab. 4.2: Vstupní údaje ke srovnání studentských úvěrů pomocí zvolené metodiky

Země	Směnný kurz pro přepočet dle ZJC ⁷²	Koeficient HICP	Koeficient Big Mac indexu
CR	-	-	-
UK	30,886 Kč	1,013	1,059
GE	25,8 Kč	0,936	1,072
SW	2,895 Kč	0,937	0,986

Zdroj: vlastní zpracování

⁷¹ Údaje jsou platné k lednu 2012, přičemž základní období = 100 je rok 2005.

⁷² Zákona jedné ceny.

3.2.1. Student „X“

Student „X“ je mladý muž, ve věku 19 let, s trvalým pobytem v dané zemi, který nastupuje do prvního ročníku denního bakalářského studia na státní vysoké škole. Nemá zatím vlastní příjmy a žije v domácnosti s rodiči. Nevlastní dosud bankovní účet a nedisponuje žádným majetkem. Vysoká škola je ve větší vzdálenosti od jeho adresy trvalého bydliště, proto si student požádal o ubytování na kolejích. Žádosti mu bylo vyhověno. Vzhledem k finanční situaci rodičů si student „X“ chce zažádat o neúčelový studentský úvěr, který by mu pokryl nejen školní výdaje, ale i ostatní osobní náklady.

Mezi studentovy požadavky také patří, aby se výše úvěru po přepočtu na koruny pohybovala okolo 230 000 Kč, přičemž je možné rozdělit tuto částku mezi úvěr, kontokorent a kreditní kartu, pokud tak bude zajištěno splnění více požadavků studenta. Vzhledem k tomu, že se student chce naprosto osamostatnit, chce si úvěr splácet sám a to z brigády, kterou si našel od října školního roku. Z tohoto důvodu je dalším z požadavků studenta, aby roční úroková sazba a měsíční správa úvěru a účtu byly co nejnižší. Co se týká splácení úvěru, studentovým požadavkem je, aby splácet mohl co nejnižší měsíční částku, ideálně po nejdelší možnou dobu. Toto kritérium také bude milníkem v mezinárodním srovnání vybraných zemí. Měsíční splátka bude vypočítána jako anuitní platba placená po určitou dobu.

Studentovy požadavky společně s údaji o konkrétních hodnotách, kterých dosahují jednotlivé studentské úvěry, jsou uvedeny v následujících čtyřech tabulkách rozdělených dle zemí, přičemž požadavky byly mírně upraveny v závislosti na zemi, ve které byl úvěr vybírán.

Níže uvedená tabulka 4.3 se zabývá vstupními údaji bank z České republiky. Z šesti bank v České republice, které mají ve svém portfoliu některé z produktů úvěrového financování pro studenty, se čtyři zabývají komerčním poskytováním studentských úvěrů. T těchto čtyř pouze dvě banky (Česká spořitelna a Komerční banka) poskytují tyto úvěry i jako neúčelové. Z tabulky je poté zřejmé, že studentovým požadavkům nejvíce vyhovuje Úvěr Gaudeamus od Komerční banky, neboť se shoduje ve všech kritériích s požadavky studenta „X“.

Tab. 4.3: Požadavky se vstupními údaji – České republika

Banka	Česká spořitelna	Komerční banka	Raiffeisenbank	UniCredit Bank
Produkt	Hotovostní úvěr pro studenty	Úvěr Gaudeamus	Půjčka na vzdělání	Úvěr student
Neúčelový úvěr	Ano	Ano	Ne	Ne
Výše úvěru	do 300 000 korun	20 000 – 500 000 Kč ¹	50 000 – 1 000 000 Kč	50 000 – 150 000 Kč
Úroková sazba	8,90%	od 7,16 %	od 9 % ²	9,69%
Poplatek za sjednání úvěru	0 Kč	0 Kč	1 % z úvěru 500 Kč-5000 Kč	0 Kč
Poplatek za vedení úvěrového účtu	49 Kč	50 Kč	150 Kč	50 Kč
Možnost odložení splátek	Ano	Ano	Ne	Ano
Splatnost úvěru	1 rok – 10 let	1 rok – 10 let	6 měsíců – 120 měsíců	1 rok – 10 let
Splněno kritérií	6 ze 7	7 ³ ze 7	1 ze 7	4 ze 7

¹ Při odložených splátkách je max. výše úvěru 150 000 Kč.

² Dle bonity klienta.

³¹ Vzhledem k tomu, že nejnižší poplatek za vedení účtu činí u České spořitelny 49 Kč a u Komerční banky a UniCredit Bank činí tento poplatek 50 Kč, bere se i tento požadavek za splněný.

Zdroj: Banky, vlastní zpracování

U studentských úvěrů poskytovaných ve Velké Británii, je nutno rozlišovat studentské úvěry určené na placení školného, studentské úvěry určené na úhradu osobních nákladů a dát tyto úvěry do souvislosti s poskytováním grantů a stipendií studentům.

V rámci spravedlivého a věrného srovnání s Českou republikou, ve které zatím školné zavedené není, však nebudou studentské úvěry na placení školného, stejně jako poskytnuté granty a stipendia brány v potaz. Abychom mohli úvěry co nejvěrněji srovnat, zaměříme se tedy pouze na poskytování studentských úvěrů určeným k úhradě osobních nákladů studenta.

Banky poskytující tento typ úvěru jsou obsaženy v tabulce 4.4, ze které vyplývá, že studentovým požadavkům na 100% odpovídá úvěr na osobní náklady od Barclays, neboť jako jediný vyhovuje výši úvěru stanovené požadavkem studenta „X“.

Tab. 4.4: Požadavky se vstupními údaji – Velká Británie

Banka	HSBC	Barclays	RBS
Produkt	Úvěr + kontokorent	Úvěr na osobní náklady	Kontokorent + příspěvek
Neúčelový úvěr	Ano	Ano	Ano
Výše úvěru	£ 3 500	£ 7 675 ⁷³	£ 1 500
Úroková sazba	1,5 %	1,5 %	3% z vybrané hotovosti
Poplatek za sjednání úvěru	-	-	-
Poplatek za vedení úvěrového účtu	-	-	-
Celková výše úvěru ke splacení	£ 3 552,5	£ 7 790	£ 1 545
Celková výše úvěru ke splacení v Kč ⁷⁴	109 723 Kč	240 602 Kč	47 719 Kč
Možnost odložení splátek	Ano	Ano	Ano
Splatnost úvěru	Po dokončení studia	Po dokončení studia	Po dokončení studia
Splněno kritérií	6 ze 7	7 ze 7	5 z 6

Zdroj: Banky, vlastní zpracování

V níže uvedené tabulce 4.5 jsou požadavky studenta modifikované pro Německo. Stejně jako ve Velké Británii, i v Německu a Švédsku je zavedeno školné, i když některé německé vysoké školy placení školného začínají rušit. Jak plánované školné, tak již implementované školné s ostatními náklady spojenými s přijetím na vysokou školu v Německu, nalezneme v tabulce v příloze č.1.

Z výše zmíněných důvodů extrahujeme studentské úvěry na školné a zaměříme se, stejně jako u studentských půjček ve Velké Británii pouze na neúčelové úvěry poskytované německými bankami.

⁷³ V rámci poskytování úvěru na osobní náklady v Barclays je nutné rozlišovat také, zda student studuje v Londýně, či ne. Pro tento případ jsme zvolili studenta studujícího v Londýně.

⁷⁴ Přepočteno směnným kurzem platným k 30.12.2012.

Tab. 4.5: Požadavky se vstupními údaji – Německo

Banka	Deutsche Bank	Commerzbank	LBBW
Produkt	StudentenKredit	KfW – Studienkredit	KfW Studentská půjčka na osobní náklady
Neúčelový úvěr	Ano	Ano	Ano
Výše úvěru	18 000 € ⁷⁵ (cca. 600 € měsíčně)	100 až 650 € měsíčně	100 až 650 € měsíčně
Úroková sazba	5,90 % po dobu studia 8,9 %	Od 3,89 %	Od 3,89 %
Poplatek za sjednání úvěru	270 € (1,5 % z úvěru)	-	-
Poplatek za vedení úvěrového účtu	-	-	-
Celková výše úvěru ke splacení	19 622 €	Až 24 310 €	Až 24 310 €
Celková výše úvěru ke splacení v Kč ⁷⁶	506 248 Kč	Až 627 198 Kč	Až 627 198 Kč
Možnost odložení splátek	Ano – 12 měsíců	Ano	Ano
Splatnost úvěru	Až 12 let ⁷⁷	5 let	Až 25 let
Splněno kritérií	4 ze 7	6 ze 7	7 ze 7

Zdroj: Banky, vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky 4.5 tedy vyplývá, že preferencím studenta „X“ nejlépe odpovídá KfW Studentská půjčka na osobní náklady od Landesbank Baden – Württemberg (LBBW), která jako v předešlých případech splnila veškerá zadaná kritéria.

Z tabulky 4.6 uvedené na další straně lze vyčíst, že požadavkům studenta „X“ vyhovuje Studentská půjčka od Enskilda Bank (SEB) a to i přes to, že její doba splatnosti je jedna z nejnižších vůbec. Vzhledem k tomu, že její poskytovaná výše neodpovídá požadavkům studenta, bude nutné ji později pro účely mezinárodní komparace studentských úvěrů uměle navýšit. Toto navýšení je poprvé zmíněno v tabulce 4.7.

⁷⁵ Při nejvyšší povolené měsíční vyplácené částce 500 € po 3 roky studia.

⁷⁶ Přepočteno směnným kurzem platným k 30.12.2012.

⁷⁷ Začátek splacení úvěru je stanoven do 3 měsíců po nastoupení do práce, nejpozději však do 12 měsíců po dokončení studia.

Tab. 4.6: Požadavky se vstupními údaji – Švédsko

Banka	SEB	Swedbank	Nordea
Produkt	Studentská půjčka	Příspěvek na bydlení + Studentský úvěr	Studentská půjčka
Neúčelový úvěr	Ano	Ne Ano	Ano
Výše úvěru	25 000 SEK ⁷⁸	1100 SEK + 8 920 SEK	Individuální
Úroková sazba	6,95 %	11,70 % ⁷⁹	Euribor + 1,80% ⁸⁰
Poplatek za sjednání úvěru	-	-	10 €
Poplatek za vedení úvěrového účtu	-	-	-
Celková výše úvěru ke splacení	29 666 SEK	11 192 SEK	individuální
Celková výše úvěru ke splacení v Kč⁸¹	85 883 Kč	32 401 Kč	individuální
Možnost odložení splátek	Ano	Ne	Ne
Splatnost úvěru	2 – 5 let	25 let	Max. 30 let
Splněno kritérií	5 ze 7	3 ze 7	4 ze 7

Zdroj: Banky, vlastní zpracování

Abychom nyní mohli srovnat vybrané úvěry a vybrat z oněch úvěrů nejvýhodnější studentskou půjčku pro modelového studenta „X“, musíme provést přepočty měn, ve kterých jsou úvěry poskytnuty na jednu základní měnu. Pro lepší orientaci byla jako základní měna vybrána CZK. Aby bylo dosaženo co nejvěrnějšího srovnání, přepočteme se studentské úvěry na stejnou celkovou výši a dobu splatnosti. Měsíční splátky takto přepočtených úvěrů vypočítané pomocí vzorce (4.13) pro anuitu, se následně porovnají pomocí metodiky probrané v podkapitolách 4.1 a 4.2.

Všechny vybrané úvěry, které z jednotlivých zemí splňovaly požadavky studenta „X“ najdeme shrnuté v tabulce 4.7. Tyto úvěry jsou již pro potřebu této práce přepočteny na stejnou celkovou výši a dobu splatnosti, jak bylo avizováno.

⁷⁸ Hrubá výše úvěru činí 25 000 SEK, RPSN je 7,17%, takže čistá výše dluhu činí 29 666 SEK.

⁷⁹ Do výše 5 000 SEK.

⁸⁰ Euribor je referenční úroková sazba na peněžních trzích v eurozóně.

⁸¹ Přepočteno směnným kurzem platným k 30.12.2012.

Tab. 4.7: Vybrané úvěry

Banka	Komerční banka (CR)	Barclays (UK)	LBBW (GE)	SEB (SW)
Produkt	Úvěr Gaudeamus	Úvěr na osobní náklady	KfW Studentská půjčka na osobní náklady	Studentská půjčka
Neúčelový úvěr	Ano	Ano	Ano	Ano
Výše úvěru	237 050 Kč	£ 7 675 ⁸²	9 188 €	25 000 SEK
Umělé navýšení úvěru (SW)				81 883 SEK
Výše úvěru (CZK)	237 050 Kč	237 050 Kč	237 050 Kč	237 050 Kč
Roční úroková sazba	8,96 %	1,5 %	3,69 %	6,95 %
Poplatek za sjednání úvěru	0 Kč	-	-	-
Poplatek za vedení úvěrového účtu	50 Kč	-	-	-
Možnost odložení splátek	Ano	Ano	Ano	Ano
Splatnost úvěru	5 let	Cca 5 let	5 let	5 let
Celková výše úvěru ke splacení	291 128 Kč	£ 7 971	10 076 €	97 167 SEK
Přepočteno na Kč ⁸³	291 128 Kč	246 192 Kč	259 960,8 Kč	281 297 SEK
Měsíční splátka	4 966 Kč⁸⁴	£ 133⁸⁵	168 €	1 619 SEK

Zdroj: Banky, vlastní zpracování

V následujících tabulkách 4.8, 4.9 a 4.10 jsou uvedeny studentské úvěry přepočtené pomocí zákona jedné ceny, ukazatele HICP a Big Mac Indexu. V komentářích před tabulkami najdeme zhodnocení výsledků po přepočtu dle uvedených ukazatelů spolu s určením pořadí výhodnosti studentských úvěrů.

Tabulka 4.8 obsahuje měsíční splátky vybraných studentských úvěrů v měně daného státu přepočítané pomocí zákona jedné ceny. Směnný kurz použitý k přepočtu je jedním ze vstupních údajů a je platný k 30.12.2012. Najdeme ho uvedený v tabulce 4.2. Z tabulky

⁸² V rámci poskytování úvěru na osobní náklady v barclays je nutné rozlišovat také, zda student studuje v Londýně, či ne. Pro tento případ jsme zvolili studenta studujícího v Londýně.

⁸³ Směnným kurzem platným k 30.12.2011

⁸⁴ Úvěrová kalkulačka. KB. [online]. [cit. 2012-05-03]. Dostupné z: <http://www.kb.cz/kalkulacka-spotrebitelskych-uveru/index.shtml>

⁸⁵ Vychází se z průměrné roční mzdy v UK, která v roce 2008 činila £ 33 592. Viz : <http://www.investujeme.cz/velka-britanie-zakladni-statni-duchod-14-prumerne-mzdy>

vyplývá, že po přepočtu měsíční splátky úvěru směnným kurzem, je nejvýhodnějším úvěrem Úvěr na osobní náklady poskytovaný anglickou bankou Barclays následovaný KfW Studentskou půjčkou na osobní náklady od německé LBBW. Pomyslnou třetí příčku ve srovnání výše splátky zaujala švédská studentská půjčka od SEB. Komerční banka se svým úvěrem Gaudeamus skončila ve srovnání poslední.

Tab. 4.8: Přepočet měsíční splátky vybraných studentských úvěrů pomocí Zákona jedné ceny

Země	Produkt	Celková výše úvěru v měně země	Měsíční splátka v měně země	Měsíční splátka přepočtená ZJC⁸⁶
CR	Úvěr Gaudeamus	237 050 Kč	4 966 Kč	4 966 Kč
UK	Úvěr na osobní náklady	£ 7 675	£ 133	4 107,838 Kč
GE	KfW Studentská půjčka na osobní náklady	9 188 €	168 €	4 334,4 Kč
SW	Studentská půjčka	81 883 SEK	1 619 SEK	4 687 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 4.9 srovnává měsíční splátky tentokrát podle ukazatele HICP (harmonizovaný index spotřebitelských cen). Koeficient přepočtu splátky dle HICP je uveden v tabulce 4.2.

Jak je z tabulky 4.9 vidět, po provedeném srovnání se pořadí výhodnosti úvěru lehce změnilo. Jako nejvýhodnější se nyní ukázala německá KfW Studentská půjčka na osobní náklady poskytovaná bankou LBBW, která tak nahradila anglický úvěr na osobní náklady od Barclays, jež tímto posunula na druhé místo. Třetí pozici v žebříčku výhodnosti studentského úvěru dle jeho měsíční splátky přepočtené pomocí HICP ukazatele, opět patří švédské studentské půjčce od SEB. Český úvěr Gaudeamus poskytovaný Komerční bankou skončil s nejvyšší měsíční splátkou opět až na čtvrtém místě.

⁸⁶ Zákonem jedné ceny.

Tab. 4.9: Přepočet měsíční splátky vybraných studentských úvěrů pomocí ukazatele HICP

Země	Produkt	Celková výše úvěru v měně země	Měsíční splátka v měně země	Měsíční splátka dle HICP
CR	Úvěr Gaudeamus	237 050 Kč	4 966 Kč	4 966 Kč
UK	Úvěr na osobní náklady	£ 7 675	£ 133	4 159,358 Kč
GE	KfW Studentská půjčka na osobní náklady	9 188 €	168 €	4 055,346 Kč
SW	Studentská půjčka	81 883 SEK	1 619 SEK	4 393,087 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Posledním srovnáním úvěrů, použité v této práci, je srovnání pomocí popularizovaného Big Mac Indexu, které najdeme v níže uvedené tabulce 4.10. Dle tohoto indexu se pořadí výhodnosti shoduje s metodikou přepočtením měny pomocí zákona jedné ceny. Nejvýhodnější je tedy znovu anglický úvěr na osobní náklady pro studenty, druhá v pořadí je německá KfW Studentská půjčka na osobní náklady následovaná švédskou studentskou půjčkou. Český úvěr Gaudeamus je na čtvrtém místě.

Tab. 4.10: Přepočet měsíční splátky vybraných studentských úvěrů pomocí Big Mac Indexu

Země	Produkt	Celková výše úvěru v měně země	Měsíční splátka v měně země	Měsíční splátka dle Big Mac Indexu
CR	Úvěr Gaudeamus	237 050 Kč	4 966 Kč	4 966 Kč
UK	Úvěr na osobní náklady	£ 7 675	£ 133	3 397,973 Kč
GE	KfW Studentská půjčka na osobní náklady	9 188 €	168 €	3 783,13 Kč
SW	Studentská půjčka	81 883 SEK	1 619 SEK	4 423,684 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

V této podkapitole se srovnávaly čtyři úvěry vybrané z jednotlivých zemí na základě kritérií daných modelovým studentem „X“. Aby se daly úvěry mezi sebou porovnat, extrahovalo se od poskytování grantů a úvěrů na školné v zahraničních zemí a pracovalo se pouze s neúčelovými úvěry. Tyto úvěry byly poté přepočteny na stejnou výši v CZK a byla jim pomocí vzorce k vypočtení anuity určena měsíční splátka. Tyto splátky se poté mezi

sebou srovnávaly na základě dané metodiky. Jako metodika ke komparaci byl použit zákon jedné ceny (přepočet měny na měnu společnou pomocí směnného kurzu), srovnání pomocí ukazatele HICP a v neposlední řadě komparace prostřednictvím Big Mac Indexu.

Výsledky komparace lze vidět shrnuté v tabulce 4.11.

Tab. 4.11: Shrnutí výsledků pro jednotlivé země

Země	Měsíční splátka přepočtená ZJC⁸⁷	Měsíční splátka dle HICP	Měsíční splátka dle Big Mac Indexu	Celkové pořadí ve výhodnosti úvěru
CR	4 966 Kč	4 966 Kč	4 966 Kč	4.
UK	4 107,838 Kč	4 159,358 Kč	3 397,973 Kč	1.
GE	4 334,4 Kč	4 055,346 Kč	3 783,13 Kč	2.
SW	4 687 Kč	4 393,087 Kč	4 423,684 Kč	3.

Zdroj: Vlastní zpracování

Jak je z této tabulky 4.11 vidět, tak dle celkového pořadí, je nejvýhodnějším studentským neúčelovým úvěrem anglický úvěr určený na úhradu osobních nákladů poskytovaný Barcleys. Tento úvěr má zároveň i nejnižší úrokovou sazbu, takže student „X“ úvěr přeplatí pouze asi o 9 000 Kč. Český úvěr Gaudeamus poskytovaný Komerční bankou naproti tomu má úrokovou sazbu nejvyšší. Student tedy úvěr při stávající roční úrokové míře 8,96 % přeplatí o více než 54 000 Kč, což je přesně šestinásobek toho, co přeplatí student ve Velké Británii. Faktem totiž je, že Česká republika neposkytuje státem garantované studentské úvěry, takže je poskytování tohoto druhu úvěru zcela v rukou komerčních bank, jejichž primem je zisk. Z tohoto důvodu mají studentské úvěry poskytované v České republice vysokou roční úrokovou sazbu vycházející jak ze vzdělávacího systému u nás, tak z rizikovitosti úvěru.

Druhé místo v pořadí výhodnosti studentských úvěrů zaujala KfW Studentská půjčka na osobní náklady poskytovaná německou LBBW se sníženou úrokovou sazbou 3,69 %, kvůli které německý student přeplatí úvěr v přepočtu o téměř 23 000 Kč, což je v porovnání s úvěrem od Barclays více než dvojnásobek. I tak je ale tato studentská půjčka v komparaci s úvěrem Gaudeamus od Komerční banky mnohem výhodnější.

⁸⁷ Zákonem jedné ceny.

Vzhledem k nízké výši studentského úvěru, kterou studentům poskytuje švédská banka SEB, která skončila na třetím místě, musel být úvěr uměle navýšen na srovnávanou výši úvěru za stávajících podmínek. Toto umělé navýšení můžeme vidět v tabulce 4.7. Z důvodů tohoto umělého navýšení může být tedy třetí místo, které banka SEB získala, poněkud zavádějící. V tomto případě student na studentské půjčce přeplatí zhruba 44 000 Kč.

5. Závěr

Cílem této bakalářské práce byla komparace studentských úvěrů v České republice, Velké Británii, Německu a Švédsku.

Práce je celkem rozdělena do pěti hlavních kapitol, přičemž první kapitolou je úvod a poslední závěr. Druhá kapitola je teoretickou částí práce zaměřenou na obecnou charakteristiku úvěrových produktů. Obsahuje také vysvětlení základních pojmů spojených s úvěry a úvěrováním, dělení úvěrů dle možných kritérií a členění typu úvěrů.

Třetí kapitola práce se zabývá komparací nabízených studentských úvěrů ve vybraných zemích. Státy Velká Británie, Německo a Švédsko mají již několik let zavedeno povinné placení školného na vysokých školách a proto disponují rozvinutým bankovním systémem v oblasti studentského úvěrování. Z tohoto důvodu byly vybrány ke komparaci s Českou republikou, kterou zavedení školného teprve čeká. Kapitola je rozdělena dle států do podkapitol, přičemž každá podkapitola obsahuje výčet tří největších bank jednotlivých zemí (kromě České republiky, u které je výčet veškerých bank poskytující produkty k úvěrování studia) s informacemi o studentských úvěrech a úvěrových produktech poskytovaných studentům.

Následující kapitola je aplikační částí práce. Je zaměřená na samotnou analýzu vybraných studentských úvěrů. Skládá se ze dvou podkapitol, přičemž první podkapitola pojednává o užití metodologii, která je v druhé podkapitole použita k vlastní komparaci studentských úvěrů. Srovnání je uskutečněno pomocí přepočtu zákona jedné ceny, ukazatele HICP a Big Mac Indexu a to prostřednictvím výběru optimálního úvěru pro modelového studenta „X“. Komparace je rozdělena do dvou fází. V první fázi je dle studentových kritérií vybráno po jednom úvěru z každé ze čtyř zemí a to podle největšího počtu splněných kritérií. Takto byly vybrány studentské úvěry: Gaudeamus od Komerční banky (CR), Úvěr na osobní náklady (UK), KfW Studentská půjčka na osobní náklady (GE) a Studentská půjčka (SW). V druhé fázi je přikročeno k mezinárodní komparaci těchto studentských úvěrů na základě dané metodologie.

Dle dané metodologie je celkovou optimální variantou studentského úvěru úvěr na osobní náklady od Barclays (UK), který má ze všech čtyř vybraných úvěrů nejnižší roční úrokovou sazbu, díky které student „přeplatí“ půjčku pouze o 9 142 Kč. Na druhém místě je německá KfW Studentská půjčka na osobní náklady od LBBW s druhou nejnižší roční úrokovou sazbou. Na třetím místě v pořadí výhodnosti se umístila Studentská půjčka poskytovaná SEB (SW). Česká republika zastupovaná Komerční bankou a jejím úvěrem

Gaudeamus skončila na poslední pozici s nejvyšší roční úrokovou sazbou ve srovnání s ostatními třemi zeměmi. Student v tomto případě přeplatí úvěr celkem o více než 54 000 Kč, což je v komparaci se studentským úvěrem na osobní náklady od Barclays, který se umístil na prvním místě, téměř osminásobek. Navíc vzhledem k tomu, že ze všech bank v České republice, které poskytují studentské úvěry, měla Komerční banka nejnižší roční úrokovou sazbu, je na tomto případě vidět, že stávající systém poskytování studentských úvěrů v České republice je pro studenty nevyhovující a ve srovnání se zeměmi, které mají zavedené školné, se také nejvíce „prodraží“.

Seznam použité literatury

Knižní publikace

1. DOHNAL, Jakub. *Spotřebitelský úvěr: praktická příručka s příklady a judikaturou*. Praha 2 : Leges s.r.o., 2011. 128 s. ISBN 978-80-87212-76-9.
2. DVOŘÁK, Petr. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 2. přepr. vyd. Praha: Linde, 2005. 681 s. ISBN 80-7201-515-X.
3. JÍLEK, Josef. *Peníze a měnová politika*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2004. 744 s. ISBN 80-247-0769-1.
4. JUREČKA, Václav a Ivana JÁNOŠÍKOVÁ. *Makroekonomie, základní kurs*. 1. vyd. Ostrava: VŠB – TU Ostrava, 2005. 312 s. ISBN 80-248-0530-8.
5. MANDEL, Martin a Jaroslava DURČÁKOVÁ. *Mezinárodní finance*. 3. vyd. Praha: Management Press, 2007. 486 s. ISBN 978-880-7261-170-6.
6. POLOUČEK, Stanislav. *Bankovníctví*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006. 716 s. ISBN 80-7179-462-7.
7. REVENDA, Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 4. vyd. Management Press, 2005. 627 s. ISBN 80-7261-132-1.

Elektronické zdroje

1. *Bayern LB* [online]. [cit. 2012-05-1]. Dostupné z: <http://www.bayernlb.de/internet/de/content/index.jsp>
2. Big Mac Index. *The Economist* [online]. 2012 [cit. 2012-04-29]. Dostupné z: <http://www.economist.com/node/21542808>
3. *Commerzbank* [online]. 2012 [cit. 2012-05-1]. Dostupné z: <https://www.commerzbank.de/en/hauptnavigation/home/home.html>
4. *Česká spořitelna, a.s.* [online]. [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: http://www.csas.cz/banka/appmanager/portal/banka?_nfpb=true&_pageLabel=subportal01
5. *Deutsche Bank* [online]. 2012 [cit. 2012-05-1]. Dostupné z: http://www.deutsche-bank.de/index_e.htm
6. *DZ Bank* [online]. 2012 [cit. 2012-05-1]. Dostupné z: <http://www.corporate-portal.dzbank.de/>

7. Finance.cz. *Co je to kontokorent* [online]. 2011, [cit. 2011-11-17].. Dostupné z WWW: <<http://www.finance.cz/uvery-a-pujcky/informace/kontokorenty/co-je-kontokorent/>>.
8. Finanční pomoc studentům. VÝZKUMNÝ ÚSTAV PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, oddělení knihovnicko-informačních služeb listopad 2008. *Studis online* [online] [cit. 2012-05-1]. Dostupné z: http://www.vupsv.cz/sites/File/knihovna/studenti-financni_pomoc.pdf Students and professionals. *KfW Bankengruppe* [online]. [cit. 2012-05-1]. Dostupné z: http://www.kfw.de/kfw/en/Domestic_Promotion/Our_offers/Students_and_professionals.jsp#BAfGBankLoan
9. *GE Money Česká republika* [online]. 2001 - 2012 [cit. 2012-05-1]. Dostupné z: www.gemoney.cz
10. HICP - Harmonizovaný index spotřebitelských cen. *HighSky brokers* [online]. [cit. 2012-04-29]. Dostupné z: <https://www.highsky.cz/prehled-trhu/makroekonomicke-udaje/eurozona/hicp-harmonizovany-index-spotrebitelskych-cen>
11. How to apply. *HSBC* [online]. 2012 [cit. 2012-05-1]. Dostupné z: <http://www.hsbc.co.uk/1/2/current-accounts/student-bank-account/open-bank-account#tysk>
12. *KB* [online]. 2011 [cit. 2012-05-1]. Dostupné z: <http://www.kb.cz/>
13. *Nordea* [online]. 2012, [cit. 2012-04-01]. Dostupné z: www.nordea.com
14. První školné zřejmě studenti zaplatí už za tři roky. *Parlamentní listy* [online]. 2009 – 2012, [cit. 2012-04-19]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Prvni-skolne-zrejme-studenti-zaplati-uz-za-tri-roky-198826>
15. *Raiffeisen Bank* [online]. 2008 - 2012 [cit. 2012-05-1]. Dostupné z: <http://www.rb.cz/>
16. *SEB. SEB* [online]. 2012, [cit. 2012-03-25]. Dostupné z: www.seb.se
17. Skupina UniCredit. *UniCredit Bank* [online]. [cit. 2012-05-1]. Dostupné z: <http://www.unicreditbank.cz/cz/o-bance/skupina-unicredit.html>
18. Spotřebitelský úvěr. *SPOTŘEBITELSKÝÚVĚR.com* [online]. [cit. 2012-04-19]. Dostupné z: www.spotrebitelskyuver.com
19. Student Credit Card. *RBS* [online]. 2012 [cit. 2012-05-1]. Dostupné z: <http://www.rbs.co.uk/personal/students/scotland/g4/other-student-products/student-credit-card.ashx#tabs=section2>

20. Student loan Prices. [online]. [cit. 2012-04-30]. Dostupné z:
<http://www.nordea.fi/Personal+customers/Loans+and+credits/Student+loan/Prices/1019902.html>
21. Student loans. *BARCLAYS* [online]. [cit. 2012-05-1]. Dostupné z:
<http://www.barclays.co.uk/Studentlife/Studentloans/P1242593477932>
22. *Swedbank* [online]. 2012, [cit. 2012-04-01]. Dostupné z: www.swedbank.se
23. The Economist Big Mac index, January 2012. *The Economist* [online]. 2012 [cit. 2012-04-29]. Dostupné z:
http://www.scribd.com/fullscreen/78055840?access_key=key-15f8eo0bvuir2hz6zsja
24. The Swedish study support system. *REGERINGSKANSLIET* [online]. 2011 [cit. 2012-05-1]. Dostupné z: <http://www.regeringen.se/sb/d/2098/a/69849>
25. Tuition fees in Germany. *Studis online* [online]. 2012 [cit. 2012-05-1]. Dostupné z:
http://www.studis-online.de/StudInfo/Gebuehren/tuition_fees.php
26. *UniCredit Bank* [online]. [cit. 2012-05-1]. Dostupné z:
<http://www.unicreditbank.cz/cz/uvod.html>
27. Úvodní stránka. *ČSOB* [online]. 2012 [cit. 2012-05-1]. Dostupné z:
<http://www.csob.cz/cz/Stranky/default.aspx>
28. Velká Británie: Finanční a daňový sektor. *BusinessInfo.cz oficiální portál pro podnikání a export* [online]. 1997 - 2011 [cit. 2012-04-29]. Dostupné z:
<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/velka-britanie-financni-a-danovy-sektor/5/1000687/#sec4>
29. Vysokoškolač v Anglii dostane kontokorent s nulovým úročením. *IHNED.cz* [online]. 1996 - 2012 [cit. 2012-04-30]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/c1-46824010-vysokoskolak-v-anglii-dostane-kontokorent-s-nulovym-urocenim>
30. Welcome to Landesbank Baden - Württemberg. *LBBW* [online]. [cit. 2012-05-1]. Dostupné z: <http://www.lbbw.de/lbbwde/1000000200-en.html>

Ostatní zdroje

1. Pracovní návrh věcného záměru zákona o finanční pomoci studentům
2. Vypořádání připomínek k materiálu s názvem: Věcný záměr zákona o vysokých školách

Seznam zkratk

CPI	Index spotřebitelské inflace
CR	Czech Republic – Česká republika
CZK	Česká koruna
ČS	Česká spořitelna
ČSOB	Československá obchodní banka
ECB	Evropská centrální banka
EURIBOR	European Interbank Offer Rate
GBP	Britská libra
GE	Germany – Německo
HICP	Harmonizovaný index spotřebitelské inflace
HSBC	Hongkong and Shanghai Banking Corporation Limited
KB	Komerční banka
Kč	Korun českých
LBBW	Landesbank Baden – Württemberg
LIBOR	London Interbank Offer Rate
MBA	Master of Business Administration
MČ	maximální částka
MDS	maximální doba splácení
MOÚ	maximální objem úvěru
ON	Osobní náklady
p.a.	per annum (lat.) – ročně, nebo za rok
p.m.	Per mensem – měsíčně
p.q.	Per quartalem – čtvrtletně
p.s.	Per semestrem – půlročně
p.sept.	Per septimanam – týdně
PPP	Parity kupní síly
PRIBID	Prague Interbank
PRIBOR	Prague Interbank Offer Rate
RBS	Royal bank of Scotland
RBS	Royal Bank of Scotland
RPSN	roční procentní sazba nákladů
SEB	Enskilda Bank

SEK	Švédská koruna
SW	Sweden – Švédsko
UK	United Kingdom – Velké Británie
USA	Spojené státy americké
USD	Americký dolar
VŠ	Vysoká škola
ZJC	Zákon jedné ceny

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne

.....
jméno a příjmení studenta

Seznam příloh

Příloha č.1: Výše školného v jednotlivých částech Německa

Příloha č.1: Výše školného v jednotlivých částech Německa

	Již zavedené školné	Plánované školné	Ostatní náklady ¹
Baden-Württemberg	A 500 € [2007]	0 € [2012]	40 €
Bayern	A 500 € [2007]	-	
Berlin	-	-	51 €
Brandenburg	-	-	51 €
Bremen	L+X 500 €	-	50 €
Hamburg	A 375 € [od 2008/2009; 500 € od 2007/2008]	0 € [2012/13]	50 €
Hessen	0 € [500 € jen 2007/2008]		50 €
Mecklenburg	-	-	<=50 €
Niedersachsen	A 500 € [2006/2007] L 600-800 €	-	75 €
Nordrhein-Westfalen	0 € [500 € jen 2006/2007-2011]	-	-
Rheinland-Pfalz	K+Z 650 €	pouze Z, již ne K	-
Saarland	0 € [500 € 2007/2008- 2009/2010]L+Z <=400 €	-	-
Sachsen-Anhalt	L 500 €	-	Admin. poplatky X €6
Sachsen	Z 30-450 €	L	plán: 25-150 €5
Schleswig-Holstein	-	-	-
Thüringen	L 500 €	-	-

Vysvětlivky:

A Školné začíná se začátkem univerzitního vzdělávání.

AX Školné platící pro všechny studenty, kteří nedosáhli potřebné úrovně ve Spolkové zemi, ve které studují. Může být zakázáno federální ústavou Německa.

L Příplatek za studování déle než 5-7 let (dle zvoleného studijního oboru). Zahrnuje i bývalé obory.

K "Studentské konto" (speciální verze již zmíněného příplatku)

X Poplatky pro studenty, kteří nejsou obyvateli města / regionu, kde se nachází univerzity.

Z Školné pro postgraduální studenty začínající nový, jiný předmět.

¹ Poplatky za zápis a administraci. V minulosti nemusely platit.

Zdroj: Hochschulpolitik. *Studis online* [online]. 2012 [cit. 2012-05-1]. Dostupné z:

<http://www.studis-online.de/StudInfo/Gebuehren/>